

Kültür Araştırmaları Derneęi

VIII. Uluslararası Kültür Araştırmaları Sempozyumu

ÇEVRE VE KÜLTÜR 2015

PROGRAM BİLDİRİ ÖZETLERİ KATILANLAR

1-3 Eylül 2015
BÜMED Tesisleri, Boğaziçi Üniversitesi
Bebek, İstanbul

Sempozyumu Düzenleyenler:

Akile Gürsoy, Emine O. İncirlioğlu ve Gönül Pultar

Sempozyum sırasında sorumlu: Ülkü Güney

Sempozyum hazırlıklarının başlangıcından beri elektronik iletişim konusunda verdikleri destek dolayısıyla Parkyeri A.Ş. ile İntimatek A.Ş.'ye teşekkür ederiz.

Sempozyumun düzenlenmesi sürecinde katkıları dolayısıyla Arzu Durukan ve Gözde Dalan Polat'a teşekkür ederiz.

Gönül Pultar ve Emine O. İncirlioğlu tarafından hazırlanmıştır.

PROGRAM

1 EYLÜL, SALI, Sabah

8:30 – Kayıt

Yer: Jovis Salonu Önü

10:00 – 10:30 Açılış

Yer: Jovis Salonu

Gönül Pultar, KAD Başkanı

Akile Gürsoy, TÜBİTAK Orman Köyleri Araştırma Projesi
Yürütücüsü

10:30 – 11:00 Ara

11:00 – 12:00 Genel Oturum 1

Yer: Jovis Salonu

Oturum Başkanı: *Emine O. İncirlioğlu* (KAD)

Yeniden Biçimlenme: Mimarlık Ekini, Yapı Harcı, Kimlik
Sorunsalı
Mete Turan (Roger Williams Üniversitesi)

12:00 – 13:30 Öğle Yemeği

Yer: BÜMED ya da Boğaziçi Üniversitesi kantini

1 EYLÜL SALI, Öğleden Sonra

13:30 – 14:30 Genel Oturum 2

Yer: Jovis Salonu

Oturum Başkanı: *Gönül Bakay* (Bahçeşehir Üniversitesi)

Türkiye'de Toprak Etiğine Doğru: Ekolojik Bilinç, Doğa
Koruma, Eğitim
Ufuk Özdağ (Hacettepe Üniversitesi)

14:30 – 14:45 Ara

14:45 – 16:15 Oturumlar I

1. Felsefenin Çevreye Bakışı

Yer: Jovis Salonu

Oturum başkanı: *H. Alper Maral* (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Doğa-Kültür-Çevre: Yabanıl Hayatın Uygar
Yorumlarına Felsefi Antropoloji Açısından
bir Bakış
Güncel Önkol (Trakya Üniversitesi)

Çevre Sorunlarına Çevre Etiği ve Ekoloji Felsefesi
Perspektifinden Bakmak
Seda Özsoy (Gümüşhane Üniversitesi)

İnsan, Kültür ve Çevre İlişkisi Üzerine Felsefi bir
İnceleme
Serdar Saygılı (Atatürk Üniversitesi)

2. Tarih, Çevre ve Kültür Etkileşimi

Yer: Martis Salonu

Oturum Başkanı: *Deniz Baykan* (Bilkent Üniversitesi)

Osmanlı'nın Rum Köyünden Türkiye'nin Turizm
Tesisine: Yirminci Yüzyıl Başından Bu Yana Kayaköy'de
Kültürel Değişim
Zeynep Aktüre (İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü)

Tarihi Ahlat Kentinde Çevre ve Kültür Etkileşimi
Filiz Başbaydar Belli ve Vedat Evren Belli (Bitlis Eren
Üniversitesi)

Orman Köyü Livera'da Kalandar Kutlamaları
Zeynep Kantarcı (Muş Alparslan Üniversitesi)

16:15 – 16:30 Ara

16:30 – 18:30 Oturumlar II

3. Çevre, Doğa ve Teknoloji

Yer: Jovis Salonu

Oturum başkanı: *Çimen Günay-Erkol* (Özyeğin Üniversitesi)

Bartın Halkının Çevre Algısı: Termik Santral Az Daha
İleriye Yapılsa?
Hülya Doğan (Bartın Üniversitesi)

Cyborg Nehirler: Ardışık Nehir Tipi Hidroelektrik
Santrallerin Politik Ekoloji Açısından İncelenmesi
Ayşen Eren (Boğaziçi Üniversitesi)

İnsan ve Doğa Arasındaki Uyum: Sapçılık Mesleği
Bülent Ayberk (Kocaeli Üniversitesi)

4. Identity, Ecology and Environment

Yer: Martis Salonu

Oturum başkanı: *Zafer Parlak* (İzmir Üniversitesi)

Migration and Environment: A Case Study from
Western Anatolia

Gabriele Rasuly-Paleczek (University of Vienna)

Representing Environmental and Social Issues in
Businesses: The Role of CSR Managers in Doing Good
for Environment and Society

Deniz Seebacher (Mindset Intercultural Projects)

The Ecological Connection and the Redefinition of Laz
Identity

Clemence Scalbert Yücel (Institut Français d'Études
Anatoliennes)

The Geometry of Green: Does Resilience Have Form?

Şulan Kolatan (Pratt Institute)

18:45 – 20:45 Kokteyl

Yer BÜMED havuzbaşı

21:00 Belgesel Film Gösterisi

Yer: Jovis Salonu

Yeşil Alev: Aldo Leopold ve Günümüz İçin Toprak Etiği

Ufuk Özdağ'ın sunuşuyla

2 EYLÜL, ÇARŞAMBA, Sabah

8:30 – Kayıt

Yer: Jovis Salonu Önü

9:30 – 11:00 Oturumlar III

5. Kültürde Sağlık ve Hastalık

Yer: Jovis Salonu

Oturum Başkanı: *Zeynep Aktüre* (İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü)

Hastalığın Kültürel Ekolojisi
Özge Burkut (Yeditepe Üniversitesi)

Yeniden Doğuş Arketipi Bağlamında Ağacın Tedavi
Edici Gücü: *Kümbet Köyü Yarım Ocağı Örneği*
Adem Koç (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)

Bir Kültür Sorunu: Vandalizm
Özgür Yerli (Düzce Üniversitesi)

6. Edebiyat Çevreye Bakıyor

Yer: Martis Salonu

Oturum Başkanı: *Esra Almas* (Haliç Üniversitesi)

Oktay Rifat'ın Şiirlerinde Doğayı Süreç Olarak Okumak
Özge Aksoy (Başkent Üniversitesi)

Anneliğin “Çevre”si: Buchi Emecheta'nın *The Joys Of Motherhood*'u ve Elif Şafak'ın *Siyah Sül'*ünde Kadınların Karşılaştığı Koşullar
Gönül Bakay (Bahçeşehir Üniversitesi)

Emrah Serbes'in *Deliduman* Romanında Gezi İsyanı ve
Çevre Bilinci
Çimen Günay-Erkol (Özyeğin Üniversitesi)

11:00 – 11:15 Ara

11:15 – 12:15 Genel Oturum 3

Yer: Jovis Salonu

Oturum Başkanı: *Güncel Önkol* (Trakya Üniversitesi)

Risk Toplumu Kültürü ve Türkiye
Murat Balamir (ODTÜ)

12:15 – 13:45 Öğle Yemeği

Yer: BÜMED ya da Boğaziçi Üniversitesi kantini

2 EYLÜL, ÇARŞAMBA, Öğleden Sonra

13:45 – 15:15 Oturumlar IV

7. Kentsel ve Kırsal Dönüşümün Çevresel, Kültürel ve Toplumsal Boyutları

Yuvarlak masa tartışması

Yer: Jovis Salonu

Kolaylaştırıcı: *Tahire Erman* (Bilkent Üniversitesi)

Katılanlar:

Cihan Baysal (İstanbul Kent Savunması)

Betül Duman (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Yakup Ş. Okumuşoğlu (Avukat)

İkbal Polat (Kadıköy Belediyesi)

Asuman Türkün (Yıldız Teknik Üniversitesi)

ve ilgili STK temsilcileri

8. Çevre ve Orman Köylerinde Sosyal Değişim

Yuvarlak masa tartışması

Yer: Martis Salonu

Kolaylaştırıcı: *Akile Gürsoy* (TÜBİTAK Orman Köyleri Araştırma Projesi Yürütücüsü)

TÜBİTAK “Türkiye’de Orman Köyleri” Araştırma Projesi’nde köy araştırması yapan

Gizem İdrisoğlu (Yeditepe Üniversitesi) ve diğerlerinin katılımıyla

15:15 - 15: 30 Ara

15:30 - 17:30 Oturumlar V

9. Kültürde Doğal Çevre

Yer: Jovis Salonu

Oturum başkanı: *Ufuk Özdağ* (Hacettepe Üniversitesi)

Kentsel Permakültür; Kentler Sürdürülebilir ve
Kentliler Çevreci Olabilir mi?
Deniz Üçok (Permablitz İstanbul)

İslâm'da Bilginin Doğası ve Doğanın Bilgisi
Çağdaş Dedeoğlu (İstanbul Üniversitesi)

Bir Irmak, Kültürü Nasıl Etkiler? Avanos'ta Yaşam ve
Kültür Döngüsünün Bir Ögesi Olarak Kızılırmak
Nehir Durna (Ankara Üniversitesi)

10. Kırsal ve Kentsel Çevre

Yer: Martis Salonu

Oturum başkanı: *Murat Balamir* (ODTÜ)

Çevresel Değişimin Kırsal Konut Örneğinde Mekân ve
Kültür İlişkisi
Leyla Çınar Algül (Doğu Akdeniz Üniversitesi)

Bir Peyzaj Nesnesi Olarak “Atatürk Orman Çiftliği” ve
Değişen Kent Kültürü
Deniz Baykan ve Kumru Arapkirlioğlu (Bilkent
Üniversitesi)

Çağdaş Mimaride Alternatif Çözümler
Filiz Özer (İTÜ)

Açık ve Yeşil Alanların Kent Kültür ve Kimliğine
Katkıları: Düzce Kenti Örneği
Özgür Yerli (Düzce Üniversitesi)

3 EYLÜL, PERŞEMBE, Sabah

8:30 – Kayıt

Yer: Jovis Salonu önü

9:30 – 11:30 Oturumlar VI

11. Mitoloji, Edebiyat ve Kadın

Yer: Jovis Salonu

Oturum Başkanı: *Buket Uzuner* (Yazar)

Mitolojide Doğa Kavramı

Damla Barlak (Ankara Üniversitesi)

Yeterince Hayvan - Fazlasıyla İnsan: Vücut Tüylerinden Arınmaya Yönelik Ürünlerin Reklamlarında Duygular, Beden ve İktidar

Nihan Aytekin (Celal Bayar Üniversitesi)

Yaşar Kemal'in *Yanan Ormanlarda Elli Gün'ü* ve İnsan-Çevre Sarmalı

Onur Kaya (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi)

Bilge Karasu Anlatısında Su ve Kadın

Türkan Topcu (Necmettin Erbakan Üniversitesi)

12. Çevre ve Başkaldırı

Yer: Martis Salonu

Oturum Başkanı: *Mete Turan* (Roger Williams Üniversitesi)

Türkiye'deki Çevreci Protesto Hareketlerinin Anayasal Meşruluğu

Seda Yurtcanlı Duymaz (İstanbul Üniversitesi)

Yerellik ile Popülerlik Arasında: Türkiye'deki Çevreci
Protesto Hareketleri
Hayriye Özen (Atılım Üniversitesi)

Yavaş Hareketi: Çevreden Kültüre Hayatın Her
Alanında Küreselleşmeye Başkaldırı
Şule Yüksel Özmen (Karadeniz Teknik Üniversitesi)

Yoksulluğun Nedeni ve Sonucu Olarak İklim Değişikliği
Nihat Yılmaz (Siegen Üniversitesi)

11:30 – 11:45 Ara

11:45 – 12:45 Genel Oturum 4

Yer: Jovis Salonu

Oturum Başkanı: *Belma Baskett* (Michigan Devlet Üniversitesi)

Anıt Korumada Çeşitli Yöntemler ve Bizdeki Sonuçlar
Filiz Özer (İTÜ)

12:45 – 14:15 Öğle Yemeği

Yer: BÜMED ya da Boğaziçi Üniversitesi kantini

3 EYLÜL, PERŞEMBE, Öğleden Sonra

14:15 – 16:15 Oturumlar VII

13. Çevre Eğitimi / Çevre Okuryazarlığı

Yer: Jovis Salonu

Oturum Başkanı: *Zuhal Güler* (Abant İzzet Baysal Üniversitesi)

“İnsan-Merkezli” Bakış Açısından “Çevre-Merkezli”liğe Geçişte, Çevre Eğitiminin Rolü
Abdullah Karataş (Niğde Üniversitesi)

Yüksek Öğretim Düzeyindeki Öğrencilerin Çevre Eğitimleri ile Çevreye Yönelik Risk Algıları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi
Eren Durmuş Özdemir (Akdeniz Üniversitesi)

Tüketimcilik, Yeşile Boyama ve Yeşil Okuryazarlık
Zafer Parlak (İzmir Üniversitesi)

Teknolojik Kültür ile Çevre Bilincinin Etkileşimi
Betül Coşkun (Batman Üniversitesi)

14. Televizyonda ve Duysal Tasarımda Çevre

Yer: Martis Salonu

Oturum Başkanı: *Ülkü Güney* (Abant İzzet Baysal Üniversitesi)

Türkiye’de Tematik Haber TV Kanallarında Çevre Bilincinin Ölçümü: *Prime Time* Kuşağında Çevre Haberleri ve Programlarının Yeralma Sıklığı
Kenan Duman (Plato Meslek Yüksek Okulu)

Çevre “Kim”in Umurunda? Çevre Haberlerini Köylülerle Okumak

Tezcan Durna (Ankara Üniversitesi)

Çevre Konulu Kamu “Spot”larının TV Kanallarında Yer Almaları ve Hedef Kitlelere Etkileri

Sevinç Koçak (Yeni Yüzyıl Üniversitesi)

Sound Ecology - Farkındalıktan İstismara: Çevresel Sesleri Kullanan Duysal Tasarım Pratikleri ve Güncel Sanat Konvansiyonlarına Eklemlenme Stratejileri
H. Alper Maral (Yıldız Teknik Üniversitesi)

16:15 – 16:30 Ara

16:30 – 17:30 Genel Oturum 5 – Kapanış

Yer: Jovis Salonu

Kolaylaştırıcı: *Gönül Pultar* (KAD)

Ana Konuşmacılar ve Katılımcılar ile Genel Değerlendirme

ÖZETLER

Aktüre, Zeynep

OSMANLI'NIN RUM KÖYÜNDEN TÜRKİYE'NİN TURİZM TESİSİNE: YIRMİNCİ YÜZYIL BAŞINDAN BU YANA KAYAKÖY'DE KÜLTÜREL DEĞİŞİM

V. Gordon Childe, kültürlerin farklılaşmasını, kültürü insan topluluklarının yaşam çevrelerine uyum sağlayarak sürdürülebilir bir yaşam biçimi oluşturmalarını olanaklı kılan (el aletlerinden yapılara çeşitlenen) zamana ve yere özgü bir nesneler bütünü ile ayırdedilen coğrafi bir birim olarak tanımlama yoluyla açıklamıştı. Anadolu'da böylesi sürdürülebilir yaşam çevrelerinde Birinci Dünya Savaşı sonrasında Türkiye ile Yunanistan arasındaki zorunlu nüfus değişimi nedeniyle yaşanan kesintiye tanıklık eden çok sayıda yarı-arkeolojik köy kalıntısı bulunuyor. Bunun bir örneği, *Levissi* olarak bilindiği dönemde içinde bulunduğu bölgenin en büyük sosyal ve ticari merkezi olmuş olan *Kayaköy*. Buradan giden mübadiller zanaatkâr iken, gelenler Selanik etrafındaki dağınık köylerde yaşayan çiftçilermiş. Gelenler, Kayaköy'ün fiziksel çevre koşullarını kendi yaşam biçimlerine elverişsiz bularak, çoğunlukla kıyı bandına yerleşmişler ve Kayaköy'de kullanımlarına tahsis edilen mülkler de 1950'lerde devlet hazinesine devrolmuş. Bu devlet mülkü statüsü, Kayaköy'ün üçte birlik kısmını 300 yataklı bir otele dönüştürecek güncel bir projenin yasal dayanağını oluşturuyor. Bu bildiride, Kayaköy'ün terk edilmiş hali Türkiye ile Yunanistan arasında mübadele edilen nüfusların kültürel farklılığının bir sonucu olarak yorumlandıktan sonra, önemli bir Rum yerleşmesinden kalıntıların turizm tesisine dönüştürülmesinin kültürel değerlerin korunmasını gerçekten sağlayıp sağlamayacağı sorgulanıyor.

OKTAY RİFAT'IN ŞİİRLERİNDE DOĞAYI SÜREÇ OLARAK OKUMAK

Oktay Rifat'ın şiirleri çevreci eleştirmen Lawrence Buell'in çevreci eleştirinin ne olduğuna dair belirlediği dört temel ölçüte cevap veren yetkin bir malzemedir. Oktay Rifat şiirinde doğa, yüzeysel bir şiir bileşeni ya da basit bir dekor olarak kullanılmanın ötesine geçer. Ufuk Özdağ ve Scott Slovic, JAST dergisine hazırladıkları *Ecocriticism* (2009) özel sayısına yazdıkları Giriş'te, Buell'in çevreci eleştirinin ne olduğu hakkında sıraladığı dört ölçütten söz ederler. Bu ölçütlerden biri, doğanın çevresel dizgedeki bütün süreçlerden bağımsız düşünölemeyeceği üzerinedir. Bu noktadan hareketle, şairin şiirlerinde yenilenen süreçlerle ilerleyen bir doğa algısı keşfetmek mümkündür. Şiirlere, yalnızca doğanın bir süreç olarak ele alındığı penceresinden bakılarak yapılan okuma biçimi, bu bildirinin sınırını belirler. Doğadaki devinimin, hareketin ve canlılığın içsel değerdendirilmesini şiir evrenine taşıyan bir şair olarak Oktay Rifat'ın şiirlerinde ağacın dilinden, kök-toprak ilişkisini ve ölümün doğadaki bütün çevresel dizge birimlerinde, doğanın süreçler bütünü olduğu anlaşılır. Saf bilimsel bilgiyi, şiirin lirik düzeniyle işlemez de; duyumsar Oktay Rifat. Ölüm, bilimde olduğu gibi, onun nazarında da doğal bir süreçtir, nesnel bir bilgidir. Şiirinde ağacın dilinden, toprağa karışınca moleküllere ayrışacağıının farkında olduğunu hissettirir. Başka bir çevresel süreçte döngünün içinde yeniden yer alacaktır. Doğa döngüsüne, evrimsel farkındalıkla birlikte şiirinde yer veren şair, doğada her şey bir yere gider ilkesini adeta içselleştirir. Doğa, uzun süreçlerin sonucunda yapısını sürekli olarak yeniler. Doğa, bünyesinde ölümü yaşama, yaşamı da ölüme döndürebilen, iç içe geçmiş önemli çarklara sahiptir. Örneğin, “Kuzu” şiirinde, ağaçların ölümlerle beslenmesi, yaprak-geyik kalbi arasındaki ilişki, evrim bilgisinin sistematığı açıkça fark edilir: “Sade biz mi sığır ve domuz yeriz / Ağaçlar da ölümlerle beslenir / Belki bir geyiğin kalbidir / Başucumda kımıldayan yaprak.”

ÇEVRESEL DEĞİŞİMİN KIRSAL KONUT ÖRNEĞİNDE KÜLTÜREL ALGILANIŞI

Giderek teknolojinin hakim olduğu dünyada, her şeye rağmen insanoğlu, geçmişten bugüne, günümüzden de geleceğe kendi değerlerini kuşaktan kuşağa aktarmaya devam etmektedir. Bu değerlerden olan kültür ve mekân kullanımı, toplumun geçmişten bu güne yaşadığı tarihsel süreci, yaşam biçimini, kültürünü ve değer yargılarını yansıtan bir olgudur. Bu olgu içinde her türlü maddi ve manevi özelliklerin bütününe oluşturan kültür, kırsal konutlarda değişen çevresel faktörlerle birlikte, mekân kullanıcısı ve kültür-mekân ilişkisi kapsamında ele alınmıştır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yer alan ve çalışma alanı olarak seçilen Büyükkonuk (Kom-i Kebir) köyünde kırsal konut oldukça çeşitlilik sergilemektedir. Büyükkonuk köyü 1974 öncesi (Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rum) iki farklı etnik kültüre sahip toplumu içinde barındırmıştır. Bugün bu bölgede Kıbrıslı Türkler ve 1974'ten sonra Ada'ya göç eden Türkiye kökenli Kıbrıslı Türkler yaşamaktadır. Bölge; değişen yaşam koşulları ve kullanıcı özellikleri sonucu, özellikle son 15-20 yılda, hem sosyal hem de fiziki yapı olarak bir değişim ve yenilenme süreci içerisine girmiştir. Bugün Büyükkonuk'ta kırsal konutu oluşturan sosyal yapı, geçmişte var olan dokunun oluşmasını sağlayan sosyal yapıdan farklıdır. Bu bildiride, değişen sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yapının üzerinde durulacak, kırsal konutlarda planlama ve mimari biçim ile çevresel değişimin kültürel algısı üzerinde yoğunlaşılacaktır.

Ayberk, Bülent

İNSAN VE DOĞA ARASINDAKİ UYUM: SAPÇILIK MESLEĞİ

Sapçılık, el aletlerinin saplarını ağaç malzemeden üreten mesleğin adıdır. Üretilenler, kürek, kazma, tırmık ile daha kısa olan keser, çekic ve çapanın kullanımı için yeterli sağlamlığa sahip olan saplardır. Burada temel amaç; el aletlerinin kullanımı sırasında yüke yeterli dayanıklılıkta sapların üretilmesidir. Mesleğe özgü olan

“sapçı tezgahı”, doğrultma amacıyla kullanılan “baskı kalası” ve “ıçkı” gibi aletler bulunmaktadır. Sapların üretim süreci, ağartma işlemi, kurutma işlemi, baskı aletinde doğrultma ve ıçkılama işlemi olarak dört ana aşamadan oluşmaktadır. Üretimde kestane, fındık, kayın, kızılçak, kestane ve dişbudak kullanılmaktadır. Mesleği salt bir marangozluktan ayırarak özelleştiren kendine özgü üretim bilgisidir. Ne yazık ki gelişen teknolojiye yenik düşen bu geleneksel meslek kaybolmaya yüz tutmuştur.

Araştırmaya ait veriler, İstanbul ve çevresinden toplanmıştır. Saha çalışması sırasında özellikle Beykoz Deredeki köyü ile Eminönü Küçükpazar’da bulunan ve 2005 yılında kapanan son işlikten yararlanılmıştır. Bildiri, sapçılığa özgü bilgi birikiminin kaybolmamasını amaçlamakla birlikte, özellikle vurgulanmak istenen konu, doğadan elde ettiğini üretime çeviren insan anlayışının da ortadan kalkma tehlikesidir. Gittikçe karmaşıklaşan ve çok sayıda uzmanlık alanını içeren günümüz dev üretim süreçleriyle karşılaştırıldığında, sap üretimi son derece yalın bir süreçtir. Bu süreç, insanın doğadan doğrudan elde ettiği hammaddeyi işleyerek ürün haline getirmesine verilebilecek en somut örneklerden biridir. Bu mesleğin kaybolması bu bağlantının yitilmesi demek olacak ve gelişen teknolojinin karşısında doğa ve insan arasındaki bir ilişkinin daha kopması anlamına gelecektir.

Aytekin, Nihan

YETERİNCE HAYVAN - FAZLASIYLA İNSAN: VÜCUT TÜYLERİNDEN ARINMAYA YÖNELİK ÜRÜNLERİN REKLAMLARINDA DUYGULAR, BEDEN VE İKTİDAR

Reklamlar çoğu zaman, bir ürünü satın almanın olumlu, almamanın ise olumsuz yönlerini—mutluluk, üzüntü, kızgınlık, şaşkınlık, korku, tiksinti, utanç gibi—duygularla yansıtır. Duygular, stratejik açıdan ürüne, markaya dair sempati uyandırmaya yönelirken, arka planda toplumun ve bireyin düşünsel ve bedensel anlamda ideolojik tasarımına yardımcı olur. Duygular arasında tiksınme duygusunun, bozuk gıdalardan, vücut çıktılarından, hamam böceği, fare gibi hayvanlardan, hijyenin

olmayışından, ölüyle temastan, kişilerarası veya ahlaki etkenlerden kaynaklanabildiği; hayvan doğamızı ve kendi ölümlülüğümüzü hatırlamaya karşı bir savunma mekanizması olarak işlediği tartışılmaktadır.

İnsanın hayvan doğası ile en yakın görülebilecek özelliklerinden birinin vücut tüyleri olduğu düşünüldüğünde, vücut tüylerinden arınmaya yönelik ürünlerin reklamları, bize hem cinsel açıdan çekici bir kadın/erkek olarak toplumda kabul görmeyi hem de kendimizi hayvandan farklı bir üst konuma yerleştirmeyi vaat eder. Bu bildirinin amacı, vücut tüylerinden arınmaya yönelik ürünlerin reklamlarında, insan/hayvan bedeni ve vücut tüylerinin temsilleriyle, insan bedeni ve dolaylı olarak doğa üzerindeki tahakkümün tikslenme, utanma, korkma duygularına vurgu yapılarak nasıl sağlandığını göstermektir. Bildiride, “Adsoftheworld” ve “Advertolog” sitelerindeki *Braun, Gillette, Phillips* ve *Veet* markalarının reklamları, söylem analiziyle değerlendirilmiştir. Reklamlarda duyguların metalaştırıldığı, hayvan ve insan bedenleri arasındaki benzerlikler üzerinden gidilerek insan bedeninin hayvan bedeninden, dolayısıyla doğadan soyutlandığı, mükemmel kılındığı, yeni reklam kampanyalarıyla bedene yönelik yeni ihtiyaçlar, yeni ürünler, yeni pazarlar geliştirilmek suretiyle de bedenin kontrolünün ideolojik olarak sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Barlak, Damla

MİTOLOJİDE DOĞA KAVRAMI

Mitoloji insanın ve evrenin yaratılışı, doğa güçlerinin tanrıları ortaya çıkarması gibi insanoğlunun kolektif bilinçaltını gösteren unsurlardan oluşur. Bu şekilde mitoloji sıradan insan yaşamının dışında beliren doğa olaylarını açıklamaya çalışır. Bu bildirinin amacı, doğa ve mitoloji ilişkisini açıklayarak insanoğlunun doğa karşısında ve yanında nasıl var olduğunu ele almaktır. Bu bağlamda ortada bilim, kitaplar, hatta yazı bile yokken doğa ile başbaşa olan insanın, içinde yaşadığı evreni anlamaya çalışması üzerinde durulacaktır. Ayrıca mitolojinin temellerinin atılmasında insanın doğa olaylarını sorgulaması ve buna bağlı olarak her bir

doğa olayından sorumlu ve bunları yöneten tanrıların ortaya çıkışıyla insanın kendi dışında gelişen olayları bu şekilde anlamlandırmaya çalışmasının temel dinamikleri ve bunun kültüre etkileri incelenecektir. Bundan hareketle, bu çalışmada Türk mitolojisinde doğadaki varlıklardan ve olaylardan örnekler incelenerek, dönemin toplumlarının doğayla başa çıkma ve birlikte yaşama pratikleri çözümlenmeye çalışılacaktır. Bu çözümlemede Türklerin Şaman ritüellerindeki doğaya dair unsurlar ve bu unsurların heretik Anadolu inanışlarına etkileri üzerinde durulacaktır. Özellikle mevsim dönüşlerine denk düşen Nevruz ve Hıdrellez gibi doğayla ilgili şenlik, kutlama ve ritüellerin doğayla başa çıkmayla ilgili boyutları araştırmanın temel temalarını oluşturacaktır.

Bakay, Gönül

ANNELİĞİN “ÇEVRE”Sİ: BUCHİ EMECHETA’NIN *THE JOYS OF MOTHERHOOD*’U VE ELİF ŞAFAK’IN *SİYAH SÜT*’ÜNDE KADINLARIN KARŞILAŞTIĞI KOŞULLAR

Bu bildiri, *Siyah Süt* ve *The Joys of Motherhood* romanlarında değişen “sosyal çevre” koşullarının anneliği etkilemesi konusunu, Nancy Chodorow’un ve Franz Fanon’un teorilerinin ışığı altında araştırmayı amaçlamaktadır. Elif Şafak, *Siyah Süt* romanında özyaşam öyküsünden yola çıkarak anneliğin farklı çevrelerde nasıl yaşandığını ve kendi annelik ve doğum sonrası depresyonunu konu alır. Yazarın kendi sözleriyle, “Ay ışık saçan gecenin koyuluğunda büyük bir sabır ve kararlılıkla ışıldar. Ama ayın bir de karanlıkta kalan yüzü var, ilk bakışta kendini ele vermeyen. Annelik de öyle... Öyleymiş.” Yazar annelik olgusunu sorgularken, tanıdığı değişik ortamlardan kişilerin etkisi altında kendi kimliğinde de farklı sesler oluşur; Pratik Akıl Hanım, Can Derviş Hanım, Hırs Nefs Hanım, Sinik Entel ve Anaç Sütlaç Hanım gibi... Lohusalıktan ve bu süreçte çevresini saran cinler ordusundan söz eder. Bu dönem, yazar için sıkıntılı ama geçici bir süreçtir. Tünelin ucunda ışık görünür.

Nijeryalı Buchi Emecheta’nın romanı ise ironik bir yapıttır. Roman temelde anneliğin acıları ve zorlukları konularını ele alır. Romanın

başkişisi Nnu Ego annelik özlemi ve düşleri ile yetişmiş bir Afrikalı genç kızdır. Romanın başında 1934 yılında, yaşadığı, henüz bir İngiliz kolonisi olan Lagos'ta, intihar etmek için, eşinin yanında hizmetkâr olarak çalıştığı subayın evinden köprüye doğru koşar. Yaşamının sonuna gelmiş bir kadın olarak, kendini bu sonuca iten koşulları okuyucu ile paylaşma istemiyle başa döner. Sonuçta, kolonyalizm ile değişen sosyal çevre koşullarının kurbanı olarak çocukları için gösterdiği tüm özveri ve çektiği acılara karşın, yalnız ve yokluk içinde yol kenarında ölür. Çocuklarının ona verebildiği ise ancak görkemli bir cenaze törenidir.

Baykan, Deniz ve Kumru Arapkirlioglu

BİR PEYZAJ NESNESİ OLARAK “ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ” VE KENT KÜLTÜRÜ

Karl Marx kapitalist dünyada, yerkürenin “ekolojik” olarak korunmasının toplumsal ve kültürel yapının dönüştürülmesinde kaçınılmaz bir rol oynadığını vurgulamıştır. Oysa, dünya hâlâ iki önemli sorunla uğraşmaya devam ediyor: yoksulluk-açlık ve çevresel bozulma-kaynakların hızla tüketilmesi. Denetimsiz büyüyerek yakın çevresindeki doğayı, tarım alanlarını hızla tahrip ve yok eden kentler, her iki sorunu da tetikliyor. Tarihte “tarım” ile ortaya çıkan kent, günümüzde, tarım alanlarını, yaşam kaynaklarını tüketip, hızla dönüştürüp, bozarak kendi sonunu hazırlıyor. Bu olumsuz gelişmeler karşısında ülkelerin gündemi ortak: Kent ve kent kültürünü, yeni ve sürdürülebilir değerler üzerinden geliştirebilmek ve ortak çözümler üretebilmek. Küresel bir çözüm önerisi ve bir “kentsel yenilenme stratejisi” olarak ortaya atılan ise “kentsel tarım.”

Ankara'nın başkent ilan edilmesi sürecinde benzer bir kentsel strateji ile “Atatürk Orman Çiftliği” (AOÇ) kurulmuş; AOÇ, yaratılacak modern kentin önemli bir üretim alanı ve sosyal - kültürel mekânı olara tanımlanmış ve hayata geçirilmiştir. Bu bildiride, AOÇ geçmiş, bugün ve gelecek üzerinden ele alınarak irdelenecektir. Geçmiş, AOÇ'nin Ankara Kenti'nin sosyal yapısına ve kent kültürüne katkıları açısından aktarılacaktır. Bugün, AOÇ'nin

durumu ile AOÇ'yle üretilmek istenen yeni kent kültürü görüntülenecek; H. Lefebvre'in kavramsallaştırdığı şekliyle bir “soyut mekân” olarak nasıl ele alındığı ve nasıl bir rant alanına dönüştürüldüğü gösterilmeye çalışılacaktır. Gelecek ise, modernist yaklaşım ile geliştirilmiş bir “kentsel tarım” örneği olan AOÇ'nin, yeni bir örgütlenme modeli ile eski işlevlerine geri dönmesi ve bir kentsel yenileme stratejisi olarak kentsel tarımın kullanılması önerisi ile değerlendirilecektir. Bu çerçevede amaç, bir peyzaj nesnesi olarak AOÇ'nin kent kültürü ve sosyal mekânın üretimindeki yerini kentsel yenilenme ve sürdürülebilir çevresel gelişme stratejileri içinde, küresel yararları gözeterek tariflemektir.

Bayсал, Cihan, Betül Duman, Yakup Ş. Okumuşoğlu, İkbal Polat ve Asuman Türkün

KENTSEL VE KIRSAL DÖNÜŞÜMÜN ÇEVRESEL, KÜLTÜREL VE TOPLUMSAL BOYUTLARI

Yuvarlak masa tartışması

Kapitalizmin, “sermaye birikimi rejimi” olarak hedeflediği ikinci döngüsünde, insanların—kentsel ya da kırsal olması fark etmeden—yaşam alanları ve müşterekleri, sermayenin mekânsal istilâsı ile karşı karşıya durumdadır. Bu “karşı karşıya kalış” hali, insanları olduğu kadar, sokak hayvanlarından yerel ve göçer kuşlara, börtü böceğe, yabaniya kadar tüm canlı organizmaları içine alıyor; ayrıca ormanlar, yeşil alanlar, parklar, su havzaları, su kaynakları, tarım arazileri, yaylalar, sahiller, kısaca ortak kullanıma açık tüm alanlar bu istilâdan nasibini alıyor. Yaşamların kurulduğu, anıların biriktirildiği mahalleler, “kentsel dönüşüm” adı altında, arkasında ciddi mağduriyetler bırakarak yok ediliyor.

Bu yuvarlak masa tartışmasında, kentsel ve kırsal alanda oluşan dönüşümün çevresel, toplumsal ve kültürel maliyeti ve hasarı, bu konularda yıllardır önemli mücadelelerin içinde olan sivil toplum örgütleri ve kişilerin gözünden ortaya konacak ve irdelenecektir. İktidar tarafından desteklenen mekânsal politikalar ve bunların hukuki dayanaklarını hazırlayan yasalar vasıtasıyla sermaye, mega projeler başta olmak üzere, çeşitli altyapı, enerji, maden gibi

projeler gerçekleştirmektedir. Bu projelerin yarattığı tahribat nedir? Böyle bir dönüşümün toplumsal ve çevresel sürdürülebilirliği olabilir mi? “Kamu yararı” nedir? Söz konusu projelerin “kamu yararı” perspektifi var mıdır? Mücadele edenlerin talepleri ve önerileri nelerdir? Oturum, bu ve benzeri birçok soruya cevap aramayı amaçlamaktadır.

Belli, Filiz Başbaydar ve Vedat Evren Belli

TARİHİ AHLAT KENTİNDE ÇEVRE VE KÜLTÜR ETKİLEŞİMİ

Bünyesinde birçok medeniyetin izlerini taşıyan tarihi Ahlat kenti, özellikle Selçuklu dönemine ait tarihi ve kültürel eserler ile, adeta bir açık hava müzesi konumundadır. Kentin simgesini oluşturan tarihi Selçuklu Meydan Mezarlığı, kümbetler, köprüler, çeşmeler tarihi bir kent dokusunda kültür ve çevrenin muhteşem uyumunu gözler önüne sermektedir. İnsan eliyle gerçekleştirilen ve zamanla değer kazanarak günümüze sanat eserleri olarak kalan taşınabilir ve taşınamaz kültür varlıklarının, bulundukları çevre ile uyumu göz ardı edilemeyen bir gerçektir. Ahlat, zaman içerisinde değişen çevre koşullarının, tarihi ve kültürel değerleri ne ölçüde ve nasıl etkileyebileceğinin ve gelecek kuşaklara kültür özelliklerinin aktarımında çevrenin etkisinin ne olabileceğinin somut bir örneğidir. Bildiride, zengin ve bereketli toprakları nedeniyle yaşam alanı olarak tercih edilen Ahlat tarihi bir örnek olarak ele alınarak, çevre ile kültür ilişkisi, görsel belgeler ışığında ele alınacaktır.

Burkut, Özge

HASTALIĞIN KÜLTÜREL EKOLOJİSİ

Sağlık Antropolojisi, kültürel “hastalık” tanımlarını ve toplumların değişik kesimlerindeki hastalık algılarını incelediği gibi, hastalıkların “kültürel ekolojisi” araştırmalarını da içermektedir. Antropolojide Kültürel Ekoloji kuramının babası olarak bilinen Julian Steward’ın ortaya attığı ve 1950’lerden itibaren yaygınlaşan bu sezgisel/ deneyimsel yaklaşım, bir yandan doğal ve fiziksel

çevrenin insanları/ kültürleri nasıl etkilediğini, öte yandan da insan etkinliklerinin biyosfer ve dünya üzerinde yol açtığı değişiklikleri göz önünde bulundurmaktadır. Toplumsal örgütlenmeye ve çeşitli kültürel kurumlara katkıda buluna kültürel ekoloji kuramı, kültürel inanç ve pratikleri uzun vadede insanların çevrelerine uyumu açısından da yorumlamaktadır.

Bu bildiride, Türkiye örnekleri üzerinden kültür-çevre etkileşimleri, özellikle Türkiye'nin çeşitli bölgelerindeki kültürel inanç ve pratiklerin buralarda yaşayan insan nüfuslarının çevrelerine uyumunu nasıl etkilediği, hastalıklar bağlamında ele alınacaktır. Çalışmanın yöntemi, tarihsel yaklaşım ile metin çözümlemelerinin bir araya getirilmesini içermektedir. Metin çözümlemelerine, bu alandaki kuramsal yaklaşımların analitik yorumu da, eleştirel bir bakışla dahil edilecektir.

Coşkun, Betül

SANAT VE ÇEVRE: OSMANLI MİNYATÜRLERİNDEN PEYZAJ YANSIMALARI

Manzara resminin Uzakdoğu ve Doğu toplumlarının sanatında çok eskiden beri önemli bir yeri olmuştur. Bu toplumların doğaya karşı olan tutkuları yüzyıllar öncesinden sanatlarına yansımıştır. 16. yüzyıldan itibaren manzara topografik görünüşleri ile Türk Minyatürlerinde de yer almaya başlamıştır. 16. yüzyılda İslam dünyası içinde sadece Osmanlılarda önemli bir yeri bulunan ilk manzara resimlerine Kanuni Sultan Süleyman'ın sefer yollarını ve menzillerini belgeleyen el yazmalarında rastlanmıştır. Kanuni döneminin ünlü ressamlarından biri Matrakçı Nasuh olup 1537 tarihli eseri *Derbeyan-ı Menazili Seferi Irakeyn*, Osmanlı ordusunun Doğu seferindeki durakları, şehir ve kasabaları 132 minyatürle ilginç tasvirler halinde sunmuştur. Bu tasvirlerinde Matrakçı Nasuh kalelere, şehir yapılarına, çadırlara, kırlardaki köprü ve doğa manzaralarına yumuşak ve sert renk kontrastları ile yer vermiştir. Bu bildiride çeşitli Osmanlı minyatürlerinde tasvir edilmiş doğa resimleri sergileme yoluyla, sanat ve çevreyi minyatürler bağlamında göstermek amaçlanmıştır.

İSLÂM'DA BİLGİNİN DOĞASI VE DOĞANIN BİLGİSİ

Semavi dinler, doğayla ilgili birçok olumlu referansla dolu olup, bireylere “çevrelerini” korumalarıyla ilgili birtakım sorumluluklar getirirler de, ekolojik sorunların engellenmesine gelince bu yeterli olmamaktadır. Her ne kadar bu engellenememiş çoğunlukla ekonomi politik nedenlere bağlansa da, bu bildiride felsefi tarihsel bir açı benimsenmiştir.

Öncelikle belirtilmesi gereken, ekolojik sorunların uyumla ilgili olduğudur. İnsanoğlu, tarih boyunca, doğaya uyum sağlamak yerine onun üzerinde tahakküm kurmayı seçmiş ve tarih güç ilişkileri temelinde “deneyim”lenmiştir. Doğayı kontrol etme çabaları sonucu ortaya çıkan ekolojik kriz ise, hem bireyler arasında hem de bireylerin doğayla etkileşiminde gözlemlenebilir. Bu, insanlığın doğaya dair ürettiği bilgiyle yakından ilgili bir durum yaratmaktadır. Semavi dinler, bilgi üretiminin önemli kaynakları olarak görüldüğünde, bilgi ile iktidar arasındaki yakın ilişkinin, Foucault'cu bir açıdan ele alınması önemli olmaktadır. Bu açıdan, bu bildiri, semavi dinlerden İslâm'ın, ataerkil ilişki biçimlerinden muaf olmayan toplumsal gerçeklikle “temas” ettiği ölçüde, sahip olduğu “değer hiyerarşisi” dolayısıyla, ekolojik bilgi üretiminin bir kaynağı olarak görülemeyeceğini iddia etmektedir ve bu iddiayı desteklemek üzere, İslâm'da bilginin doğası ve doğanın bilgisi karşılaştırmalı bir bakış açısıyla tartışılacaktır. İslâm'ın bazı ilkeleri, kimi araştırmacılar tarafından “çevre etiği” başlığı altında yorumlansa da, ekolojik krizle yüzleşmek gerektiğinde, bu yorum çözümün parçası haline gelememektedir. Bu durum, temelde, din olgusunun da güç ilişkilerinden bağımsız olmayışıyla ilişkilendirilebilir.

BARTIN HALKININ ÇEVRE ALGISI: TERMİK SANTRAL AZ DAHA İLERİYE YAPILSA?

Çevre sorunları ve bu sorunlara bakış, daha genel düzeyde çevre politikalarından ve çevre konusunda mücadele eden farklı söylemlerden bağımsız değildir. Bartınlıların ve Bartın’da yaşayan üniversite öğrencilerinin çevre tanımları, çevre-enerji ilişkisine yönelik değerlendirmeleri, termik ve diğer enerji üretim biçimlerine yönelik tutumları, çevre sorunlarının iyileştirilmesine yönelik verdikleri taahhütler ya da çekinceler hissetmelerinin nedenleri de ancak bu bağlam içinde anlamlı hale gelmektedir. Bir kentte yaşayanların çevre sorunlarını gerçek bağlamında algılayışı çevre bilincinin güçlenmesiyle ve bu sorunların çözümünde aktör haline gelebilmesi, kente tam anlamıyla aidiyet hissettirecek bir “kent hakkı” kavrayışıyla mümkün olacaktır. Bu bağlamda, 2013 yılı Mart ayı içinde Bartın’da yapılan alan araştırmasında yürütülen görüşmelerden yola çıkılarak, Bartınlıların çevreye, çevre sorunlarına ve Amasra’da yapılması planlanan termik santrale bakışlarına antropolojik bir yorum getirilmeye çalışılacaktır.

Duman, Kenan

TÜRKİYE’DE TEMATİK HABER TV KANALLARINDA ÇEVRE BİLİNCİNİN ÖLÇÜMÜ: PRIME TIME KUŞAĞINDA ÇEVRE HABERLERİ VE PROGRAMLARININ YER ALMA SIKLIĞI

Medya, geçmişten günümüze bilgilendirme işlevi çerçevesinde kamuoyunun farkındalığını arttırmak konusunda önemli görevlerden birine sahiptir. Yazılı basınla başlayan bu görev, teknolojinin gelişmesiyle radyo ve televizyonla devam etmiştir. Televizyon, önceleri sadece genel yayın yaparken, televizyon dünyası 1980 sonrasında uydu ve kablo teknolojisi yoluyla “tematik kanal”larla tanışmıştır. Türkiye’de 1990’lı yılların son dönemine denk gelen bu gelişmeler, bir ya da birkaç konuda uzmanlaşan, belli bir kitleyi hedefleyen tematik televizyon kanallarının kurulmasına neden olmuştur. Tematik haber kanallarından genel

olarak kamusal hizmet sorumluluğu ile topluma olumlu sosyal davranışları özendiren programlara, başka programlardan daha fazla yer vermesi ve bu kanalların yayıncılarının, bu programları özellikle *prime-time* denilen (en çok sayıda insanın televizyona baktığı) zaman diliminde yayımlamasını sağlamaları beklenmektedir. Söz konusu “sosyal davranışlar” arasında çevre ile ilgili davranışlar da vardır ve çevre konusunda olumlu davranışları özendiren programlar da, “kamu anlayışı”nın oluşmasına yardımcı olacak programlar arasında yer almaktadır. Çevre sorunlarının insanların gündelik hayatını etkileyişi nedeniyle, çevreyle ilgili haberlerin medyada hem uyarıcı olarak, hem de var olan sorunlara çözüm bulunması açısından kamuoyunu harekete geçirtmeye yönelik olarak yer alması gerekmektedir.

Bu bildiride, Türkiye’deki tematik haber kanallarında çevre haberlerine ve çevre ile ilgili programlara verilen önemin hangi boyutta olduğunu saptamak üzere, *prime time* kuşağında çevreyi konu edinen programların yer alma sıklığı ele alınacaktır. Bu amaçla izleyici ölçümlerinde tematik habercilik alanında ilk üç sırada olan haber kanalları NTV, CNN Türk ve Habertürk’ün 1-30 Mart 2015 günleri arasında bir aylık yayın akışları söz konusu kuşak üzerinden içerik çözümlemesi yöntemiyle incelenmiştir.

Durna, Nehir

BİR IRMAK, KÜLTÜRÜ NASIL ETKİLER? AVANOS'TA YAŞAM VE KÜLTÜR DÖNGÜSÜNÜN BİR UNSURU OLARAK KIZILIRMAK

Tarih boyunca farklı kültürlerin farklı evrelerinin merkezinde yer almış olan Nevşehir’in Avanos ilçesini, bölgedeki diğer tüm ilçelerden ayıran en belirgin özelliği, en az 4000 yıllık tarihinin yanı sıra, ilçenin tam ortasından geçen Kızılırmak’ın varlığıdır. Kızılırmak, tarih boyunca Avanos’taki şenlik, ritüel ile gelenekleri ve bunları üreten kültürü etkilemiştir. Öyle ki, 1980 askeri darbesi ile yasaklanan ve yok olan Binnik (Bağbozumu) şenlikleri, ırmak ile tarih boyunca kurulan organik bağı göstermekteydi; devam eden Hıdırellez geleneğinde ise, kutlamalar hâlen ırmak kenarında yapılmaktadır. Bu kutlamaların yanı sıra ırmak, eskiden beri

Avanosluların gündelik yaşamında temel ve önemli bir yer teşkil etmektedir. Avanos'un yerlileriyle konuşulduğu zaman, halkın ırmakla ilişkisi daha iyi anlaşılır. Bu anlatımlara göre, eskiden ırmaktan su içilir; ırmakta çamaşırlar, bulaşıklar yıkanır; ırmakta yıkanılır ve yüzülürdü. Gündelik hayat, ırmak dolaşımıyla biçimlendiriliyordu.

Yüzyıllardan beri Avanos halkının gündelik yaşamında ve kültüründe bu derece önemli bir yeri olan Kızılırmak'ta son zamanlarda görülmeye başlayan kirlilik, bu ilişkinin bozulmasına; arkasından ırmak kenarının turistik amaçlı düzenlenmesi ve buna ilaveten HES projeleri ise, ilişkinin neredeyse yok olmaya yüz tutmasına neden olmuştur. Söz konusu müdahaleler, doğanın ve doğayla kurulan ilişkinin dengesinin bozulmasına neden olduğu gibi, ırmakla beraber gelişen kültürü de (ritüel ve alışkanlıkları da) dönüştürmektedir. Bu dönüşümü anlamak ve gözlemlemek için Avanos'ta yaşayan ve 1950 ve öncesi doğumlu 20 kişi ile "yarı yapılandırılmış" sorularla, derinlemesine görüşme yapılmıştır. Bildiride bu görüşmelerin bulguları sunulurken, David Harvey'in kapitalist üretim ilişkilerinin önce mekânı ele geçirdiği, sonra da yerleştirdiği üretim ilişkileri ile kültür ve alışkanlıkları radikal bir biçimde dönüştürdüğü savı temel alınacaktır.

Durna, Tezcan

ÇEVRE "KİM"İN UMURUNDA? ÇEVRE HABERLERİNİ KÖYLÜLERLE OKUMAK

Bu bildiride, son yıllarda giderek artan sayıda açılan hidroelektrik santraller, madenler ve taş ocakları ile imara açılan ormanlık alanlara karşı yürütülen muhalefet hareketleriyle ilgili olarak yapılan haberlerin, belki de birebir muhatabı olan köylüler tarafından nasıl okunduğu üzerinde durulacaktır. Bunun için üç örnek olayla ilgili yapılan haberler seçilmiştir. Bu olaylar, Antalya'da Çıglıkara Sedir ormanlarında taşocakları açılması ve hidroelektrik santral yapımı için bu ormanların kesimi, Soma'da Yırca Mahallesi'nde termik santral yapımı için 6000 zeytin ağacının kesilmesi ve Gezi Parkı eylemlerine neden olan Taksim'deki Gezi

Parkı'ndaki asırlık ağaçların kesimidir. Bu olaylarla ilgili dört farklı gazetenin, hükümet yanlısı *Yeni Şafak*, anaakım *Hürriyet*, Gülen Cemaatı yanlısı *Bugün* ve muhalif *Cumhuriyet*'in, sözü edilen olaylarla ilgili yaptıkları en az iki stratejik haber, Antalya'nın Elmalı ilçesinin üç köyünde, Akçaenış, Tekke ve Zümrütova'da köylülerle birlikte okunmuş ve kendilerini de doğrudan ilgilendiren bu tür çevre olaylarını nasıl alımladıkları anlaşılmaya çalışılmıştır. Haberler birlikte okunurken de, haberleri odağa alan “yarı yapılandırılmış” sorularla, derinlemesine görüşmeler yapılmıştır.

Araştırmanın amacı, ekolojik yıkımların aslında kendilerini doğrudan ilgilendirdiği köylülerin, bu tür yıkım haberlerini okurken siyasal tarafgirlikle mi, yoksa çevresel duyarlılıkla mı hareket ettiklerini anlamaya çalışmak olmuştur. Toplumsal ve siyasal kamplaşmanın uç noktalara vardığı günümüz Türkiye'si'nde, rant hırsına kurban edilen asırlık ormanlar ve ağaçlarla ilgili yapılan haberlerde genellikle muktedirin “taş taş üstüne koymak” söylemi çerçeve olarak kullanılmaktadır. Bu çerçevenin doğa sayesinde geçimini sağlayan köylülerin nezdinde ne kadar geçerli olduğu, sözü edilen haberler birlikte okunarak anlaşılmaya çalışılmıştır.

Duymaz, Seda Yurtcanlı

TÜRKİYE'DEKİ ÇEVRECİ PROTESTO HAREKETLERİNİN ANAYASAL MEŞRULUĞU

“Bergama Hareketi” ile 1990'ların başlarından itibaren varlığını gösteren çevreci protesto hareketi, özellikle son on yılda, kalkınma gerekçesiyle oluşturulan ve çevreyi doğrudan ilgilendiren, “sürdürülebilir” olduğu ifade edilen politikaların çoğalmasıyla artış göstermiştir. Zira sadece ekonomik büyümeye odaklanmış bu tür politikaları gerçekleştirmek adına idareciler, çevresel ve kültürel değerlere saygı duymadıklarını ortaya koyan bir davranışla, gerek kentsel gerek kırsal yaşam alanlarında çevre hukukunun ortaya çıkış nedenine, kurucu ilkelerine ve felsefesine aykırı olacak şekilde mevcut yasal düzenlemelerin içeriğini asgariye indirmekte ve uygulamada bu yasal düzenlemeleri etkisizleştirmekteler.

Bu durum, 1982 Anayasası'nın 56. maddesinde yer alan ve devlete hem pozitif hem negatif ödevler yükleyen “çevre hakkı” düzenlenmesine açık bir aykırılık oluşturmakta, ilgili hakkın uygulanabilirliğini tehlikeye düşürmekte, hatta ortadan kaldırmaktadır. Sonuç olarak, Türkiye'deki çevresel ve kentsel protesto hareketleri, temelini anayasal bir hakkın devlet eliyle ihlal edilmesinde bulmaktadır. Bu durumun ise, idarecilerin çevre hareketlerini marjinalleştirmek için kullandıkları politik söylemleri boşa çıkartacak şekilde, bu hareketlere anayasal zeminde meşruluk kazandırdığını önermek istiyorum.

Eren, Ayşen

CYBORG NEHİRLER: ARDIŞIK NEHİR TİPİ HİDROELEKTRİK SANTRALLERİN POLİTİK EKOLOJİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Geçtiğimiz yüzyılda insanoğlunun yeryüzünde bıraktığı, giderek büyüüp genişleyen izler incelendiğinde, kültürel ve toplumsal olarak doğaya bakışın, doğa ile kurulan ilişkilerin ve doğal kaynakları kullanım biçimlerinin değiştiği görülür. Ancak aynı dönemde, doğa ve kültür ile doğa ve toplum ilişkisi gibi konuları ele alan akademik çalışmalar, bu tür ilişkilerde devlet politikaları ile uluslararası siyasetin ve küresel aktörlerin rollerini, derinlemesine araştırmadan kalmıştır. Bu açığı, 1970'lerde başlayan çalışmalarla şekillenen “Politik Ekoloji” alanı doldurdu. Politik Ekoloji, toplum ve doğa arasındaki karmaşık ilişkilerin ekolojik, kültürel, ekonomik ve de politik boyutlarını araştıran; çevre sorunlarını güç ve politika eksenine oturtup, “kazananlar” ve “kaybedenler” açısından çözümleyen disiplinlerarası bir bilim alanı.

Bu bildiride, Türkiye’de devletin özellikle son on yılda yarattığı, enerji ve inşaat yatırımlarıyla temellenen kalkınma paradigmasının ürünü olan, ardışık olarak konumlandırılmış nehir tipindeki hidrolik enerji santralleri, Politik Ekoloji açısından incelenecektir. Donna Haraway’in “canlı organizma ve makinadan oluşan *hibrid* [melez] yaratık” olarak tanımladığı *cyborg* teriminden hareketle, özellikle özgür akan nehirlerin, elektrik üretmek amacıyla inşa edilen “regülatör”lerle, dere yataklarından kanallara alınarak *cyborg*

nehirlere dönüştürülmesi ve bunun yarattığı toplumsal ve çevresel değişim ve dönüşümler irdelenecektir.

Günay-Erkol, Çimen

EMRAH SERBES'İN *DELİDUMAN* ROMANINDA GEZİ İSYANI VE ÇEVRE BİLİNCİ

17 yaşındaki Kıyıdereli Çağlar İyice'nin hikâyesinin 2013 yazında Gezi parkı çerçevesinde yaşanan olaylarla birleştiği *Deliduman* romanında, romanın başkişisi Çağlar, hayatta en değer verdiği varlık olan kızkardeşi Çiğdem, Çağlar'ın arkadaşları ve ailesi, kirli bir siyasetin ve çözüm yerine sorun üreten bir bürokrasinin pençesinde, dönüşen çevrelerini anlamlandırmaya ve çehresi değişen yaşamlarına hükmetmeye çalışırken resmedilirler. Küçük bir taşra kasabasında başlayıp İstanbul'a uzanan hikâyede sermayenin imar konusunda açgözlülüğü önemli bir yer tutmaktadır. Romanın güncel uzanma çabasını yorumlayacak olan bu bildiride, Gezi olaylarında aktif olarak yer alan yazar Emrah Serbes'in *Deliduman* romanında çevre bilinci ve duyarlılığı üzerine yaptığı göndermeler ele alınacak ve bu göndermeler Türk edebiyatının diğer çağdaş romanlarından örneklerle karşılaştırmalı olarak incelenecektir.

Gürsoy, Akile, Gizem İdrisoğlu ve Orman Köyleri Araştırma ekibi

ÇEVRE VE ORMAN KÖYLERİNDE SOSYAL DEĞİŞİM Yuvarlak masa tartışması

Türkiye'de yaklaşık 10 milyonluk nüfusu barındıran, orman köyü olarak nitelendirilmiş 21 binden fazla köy, günümüzde büyük bir toplumsal değişim yaşamaktadır. Çevre ve çevrecilik hareketlerinin ivme kazandığı günümüzde, bu köylerde nüfus yapısı ve demografik özelliklerde değişim, köy ve köylülük kavramının yeniden tanımlanması, köylülerin ve devletin ormanla ilişkilerinin yeniden şekillenmesi ile orman mülkiyeti üzerine yeni anlayışlar gibi çarpıcı değişim unsurlarının varlığı söz konusudur. 2015-2016 TÜBİTAK

destekli SOBAG 1001 “Türkiye’de Orman Köyleri Üzerine Sosyal Antropolojik Araştırma” projesi kapsamında Türkiye’nin 12 İBSS (İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması) bölgesinin her birinden seçilmiş 12 köyde hâlen etnografik alan çalışması yürüten araştırmacılardan da katılımı ile gerçekleşecek olan bu yuvarlak masa tartışmasında, yerel kültürün bakış açısıyla iklim değişikliği; yaban hayvanlarında davranış değişikliği; orman suçları algısı ve suç durumlarındaki değişiklikler; orman köylerinde geçim, yaşam kalitesi ve beklentiler; köyün ve ormanın geleceği konusunda öngörüler; ve orman köyü olmanın diğer köyler ve köylülük durumlarıyla benzerlik ve farklılıkları irdelenecektir.

Kantarıcı, Zeynep

ORMAN KÖYÜ LİVERA'DA KALANDAR KUTLAMALARI

Geçmişin en önemli eğlencelerinden biri olan “Kalandar kutlamaları,” nam-ı diğer yılbaşı gecesi kutlamaları, yüzyıllardır süregelen bir gelenektir. Rumi takvime göre yılbaşı gecesine, Miladi takvime göre ise Ocak ayının 13’üne denk gelen gece, Kalandar gecesi olarak kabul edilir. Bir zamanlar Pontus Rum İmparatorluğu’na evsahipliği yapmış olan Trabzon ilinde bu gecenin ayrı bir önemi vardır. Rumlardan kalma gelenek ve göreneklerle Trabzon’un Maçka ilçesinde yemyeşil ormanların masmavi gökyüzüyle arkadaşlık ettiği bir orman köyü olan Livera’da hâlen sürdürülen Kalandar şenlikleriyle eski yıla veda edilirken, yeni umutlarla yeni bir yıla merhaba denir. Bu geceye özgü ritüellerle, manilerle, türkülerle, horonla, oyunlarla kutlanan Kalandar gecesinde çeşitli inanışlarla da, gelecek olan yılın uğuru ve uğursuzluğu sınanır. Yılın en soğuk günlerinde tüm köyün hep birlikte karlar altında eğlenceler düzenleyerek yeni yılı karşılamaları, bu kutlamalarla gelenekselleşmiştir. Bu bildiride Trabzon’un bir orman köyü olan Livera’da Rumlardan kalma bir eğlence olarak bilinen ve günümüze kadar sürdürülerek gelenekselleşen Kalandar kutlamaları ele alınarak, yaşanan coğrafyanın insan, toplum ve kültür üzerinde nasıl etkili olduğu incelenecektir.

Karataş, Abdullah

“İNSAN-MERKEZLİ” BAKIŞ AÇISINDAN “ÇEVRE-MERKEZLİ”LİĞE GEÇİŞTE ÇEVRE EĞİTİMİNİN ROLÜ

Bildiri, küresel çevre sorunlarının yaşamın her alanında ciddi olarak hissedilmeye başlandığı günümüz dünyasında, insanların herşeyden çok bilinçlenmeye ihtiyacının olduğu görüşüne dayanmaktadır. Yasaklar ve yasalar her ne kadar etkili olsalar da, insanların çevreye bakışı değişmedikçe istenilen sonuca ne yazık ki ulaşılamamaktadır. İnsanlık tarihi boyunca doğanın, kendisi için değil de sadece insan için var olduğu düşüncesi, beraberinde çok büyük çevre felaketlerini getirmiş; doğanın daha fazla kazanç uğruna istismar edilerek yok edilmesine zemin hazırlamıştır. Ancak, artık insanlar da, nedenleri oldukları çevre sorunlarıyla başedemez duruma gelmişlerdir. Yok olan ekosistemler, bozulan doğal denge, çölleşen ormanlar, her geçen gün sayıları gittikçe azalan türler ve daha nice sorunlar, gelecek nesillerin güvenilir ve sağlıklı bir çevrede yaşama şanslarını ellerinden almakta, yarınlarını tehdit etmektedir. Toplumda varolan çevre anlayışıyla sorunlara kalıcı çözümler üretilebilmesi de güçleşmektedir.

Teorik nitelikli bu bildiride, çevre sorunlarının önlenebilmesi konusunda yapılacak faaliyetlere çevre eğitiminin rehberlik edebileceği savunulmaktadır. Çevre eğitimi ile bilinçlendirilen nesiller, gelecekte çevre sorunlarının çözümünde aktif rol oynayabilecek, sorunların nedeni değil, çözümün bir parçası olabileceklerdir. Toplumda “insan-merkezli” bakış açısından “çevre-merkezli”liğe geçişte, çevre eğitiminin rolü üzerinde durulacaktır.

Kaya, Onur

YAŞAR KEMAL’İN YANAN ORMANLARDA ELLİ GÜN’Ü VE İNSAN-ÇEVRE SARMALI

Yüzyıllar boyunca doğa içerisinde yaşam sürmüş bir varlık olarak insan, yaşadığı çevreyle yakın ilişkide olmuştur. İnsan ile doğanın

içiçe girdiği bu ilişki sarmalında, iki taraf da, birbirinden karşılıklı olarak etkilenmiştir. Çeşitli yazarlar da bu etkileşime edebiyatta yer vermişlerdir. Örneğin, Yaşar Kemal'in, insanın özellikle son dönemde çevreyle olan ilişkisine eleştirel bir bakış getiren *Yanan Ormanlarda Elli Gün* (1955) romanında çevreyi ele alışı önemlidir.

Edebiyatta, çevre üzerine yoğunlaşmış eserlerin analiz edilmesi için ekokritik yaklaşımın benimsenmesi gerekmektedir. Bu bildiride bu yaklaşımın açıklanmasının ardından, bu yaklaşımdan hareketle söz konusu eserde yazarın insana ve çevreye bakış açısının analizi yapılacak ve yazarın insanı tanımlama biçimi, doğaya bakışı ve her iki unsurun karşılaşması sonucu ortaya çıkan sonuçların ortaya koyuluş biçimi irdelenecektir.

Koç, Adem

YENİDEN DOĞUŞ ARKETİPİ BAĞLAMINDA AĞACIN TEDAVİ EDİCİ GÜCÜ: KÜMBET KÖYÜ “YARIM OCAĞI” ÖRNEĞİ

“Yaradılış”ın ve “türeyiş”in ilk verilerini sağlayan mitolojik bilgi, aynı zamanda tedavi etme ve nesneler dünyasını kontrol etme gücüne sahip olarak düşünülmüştür. Mircea Eliade, mitolojik bilginin kullanımında, zamanın ilga edilmesiyle, her edimi başlangıç olarak kabul eder. Carl G. Jung ise, “yeniden doğuş”u, kolektif bilinçdışının arketipleri arasında değerlendirirken, mağara, kaya ve ağaç kovukları, çukur, zindan gibi yerleri ana rahmine benzetir ve “yeniden doğuş”un mekânları olarak tasarlar.

Türk kültüründe, anaerkil denilebilecek bir dönemden itibaren izi takip edilebilen ağaç kültünün donanmış olduğu mitolojik “bilgi”lere, günümüz “halk hekimliği” bağlamında yapılan kimi uygulamalarda tanık olunur. Gökten yere indirilen Umay Ana, kadının ve bebeğin koruyucusu olarak tasarlanırken, ağaç kültüyle de birleştirilir. Uygur Türeyiş Destanı’nda, kahramanların ağaçtan doğumu ve boyun (kavmin), bu kahramanlarla yönetilmesi, Oğuz Kağan’ın ağaçtan çıkan kadınla evlenmesi ve soyunu yürütmesi, Dede Korkut dualarında “gölgelice kaba ağaç” tasarımı ve Türk kültüründe olası ilk tapınak yerleri olarak görülebilen yüksek

tepelerdeki “evliya ağaç” sembolü, Tanrı’nın bir “işareti” olarak okunabilir. Nitekim, Sibiry’a da yaşayan Türk soylu halklardan Şorların, doğaya açılıp ağaçlarla kucaklaşmaları da, ağaç kültürünün mitolojik bir bilgi olarak “tedavi edici” gücünün yansımasıdır.

Bu bildiride, Eskişehir ilinin Seyitgazi ilçesinin Kümbet köyünde bulunan ve geleneksel halk hekimliğinin uygulandığı Yarım Ocağı, halk bilimiyle birlikte, disiplinlerarası bağlamda incelenecektir. Yarım Ocağı, köyde bulunan Çubuklu mevkiindeki meşe ağaçlarının, Ocak sahibi tarafından yarılarak, arasından hastanın geçirilmesi suretiyle “tedavi” edildiği ve bu arada birtakım ritüellerin uygulandığı ocaktır. Alan araştırması kapsamında gözlem ve görüşme tekniğiyle ocak sahibinden elde edilen veriler, görsellerle desteklenecektir.

Koçak, Sevinç

ÇEVRE KONULU KAMU “SPOT”LARININ TV KANALLARINDA YER ALMALARI VE HEDEF KİTLELERE ETKİLERİNE İLİŞKİN BİR ANALİZ

Kamu “spot”ları, RTÜK tarafından “... kamu hizmeti duyuruları Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun tavsiyesiyle ücretsiz yayınlanır ve reklam sürelerine dahil edilmez ...” ifadesiyle, TV kanallarında yayımlanmaları kolaylaştırılan, topluma faydalı olduğu düşünülen mesajlar içeren reklam ve duyurulardır. Kamu spotu uygulamaları, kitle iletişim araçlarının sadece eğlence sağlama ve haber verme gibi işlevlerinin dışında, toplumu eğitme ve geliştirme yönünde kullanılmaları gereğinin bir örneğidir. TV kanalları da, hem yayın kuşaklarındaki bazı boş kalan süreleri doldurmak, hem de sosyal sorumluluk davranışlarını izleyicilerine göstermek için, kamu spotlarına yer vermektedir. Özellikle “çevre korunması ve çevre bilincinin oluşturulması” konusundaki kamu spotlarının, son dönemlerde sıkça yayımlandığı gözlemlenmektedir.

Kamu spotları, kanımca, yayımlatan kurum veya kuruluş tarafından bir reklam gibi tasarlanıp uygulanması açısından da değerlendirilmeli, reklam dilinin tüm özelliklerini barındırıp

barındırmadığı irdelenmelidir. Keza, kamu spotunun hedef kitesinin özellikleri, yayın saatleri, spotun tekrar ediliş sayısı, yayımlanışının öncesinde veya sonrasındaki programların içeriği gibi unsurlar da, kamu spotunun mesajının kitlelere ulaşması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu bildiride “çevre” konulu kamu spotlarından bir örnek ele alınarak, yayının saatleri ve süreleri, taşıdığı mesajın içeriği ve bu mesajın göstergebilimsel özellikleri ile hedef kitlelere iletilmesinde yayını yapan TV kanalının duyarlılıkları açısından olduğu kadar, spotun “reklam dili” ve etkisi de geniş bir yelpazede incelenerek sunulacaktır.

Kolatan, Şulan

THE GEOMETRY OF GREEN: DOES RESILIENCE HAVE FORM?

As design professionals continue to discover the many ways in which green space in combination with blue space is performing ecosystem services and increasing urban and social resilience, they come to the conclusion that more green/blue spaces need to be introduced into our cities. Yet, the conversion of expensive urban land, i.e. real estate, into patches of nature to any significant extent has its limitations. As long as urban designers keep on producing “grey space” as usual, and propose “green space” as a remedy to the pathologies of grey space, they are bound to be on the losing end of a self-imposed zero-sum-game. If, however, grey space can be extended into green space by designing the morpho-material qualities of built space, architectural objects and urban surfaces in such a way that they can operate more like natural systems, it may be possible to create more resilient urban environments. In such cities, not only would there be more actual green space, but also patches of green/blue infrastructure and synthetic built space would become inextricably linked to perform mutually as a super-sized ecosystem, instead of competing for limited urban terrain.

Thus, my goal in this paper is to propose an extension of the notion of green performance and the qualities of resilience beyond green space—an alternative conceptualization in the design culture. I argue that increasing urban and social resilience is possible by

changing the culture of Environmental Design.

Maral, H. Alper

SOUND ECOLOGY - FARKINDALIKTAN İSTİSMARA: ÇEVRESEL SESLERİ KULLANAN DUYSAL TASARIM PRATİKLERİ VE GÜNCEL SANAT KONVANSİYONLARINA EKLEMLENME STRATEJİLERİ

Ekonomi, siyaset, bilim ve felsefe gibi sanat da, yaşanan çağı yansıtır olmuştur—en azından, kurgulamaya çalıştığı paralel evrenlerle deneyimlenen hayata alternatifler önerirken yaptığı, özünde, bir hesaplaşmadır. Sancılı çağları geride bırakırken, diğer sanat dalları gibi, müzik de bir yandan geleneksel malzemesini tüketir, bir yandan da kolektif bilince göre yeniden şekillenirken çerçeve ve içeriğini yenileme olanağı bulmuş, diğer disiplinlerde de olduğu gibi, daha çok “tasarım”la anılır olma yoluna girmiştir. Yirminci yüzyıl sonuna ait bir kavram olan “duysal tasarım,” bünyesine mekânı, uzamı, plastisiteyi ve görselliği katarken, *sound installation*, *sound sculpture*, *sound art* gibi, Türkçesi ancak çeviri kokacak türlerle disiplinlerarası üretimlere katkı sağlarken, duysal alanın başat olduğu *sound-scape*, *environmental sound*, *sound ecology* gibi—şimdilik ithal—kavramlar, yeni bir dinleme ve alımlama pratiğini; böylelikle yenice bir “duysal sanatlar” önermesini şekillendirir olmuştur. Bu yolda önce metropoller, ardından sanayi yerleşkeleri ile sanayi odakları ve nihayetinde her türlü çevre, “ses nesnesi” olarak bu yeni tasarım yönelimlerinin malzemesi olmaya başlamıştır. Bu bildiride, anılan yönelimler ve arka planlarındaki farkındalık/bilinç doğrultusunda çevresel seslere sanatsal bir perspektifle yaklaşımın ana hatları verilmeye; türün temel örnekleri tanıtılmaya; ve ardından, “duyarlılık” ve “farkındalık” çıkışlı/önermeli/tezli bu yeni duysal alan üretimlerinin güncel sanat piyasasına eklemlenme stratejilerine eleştirel bir bakış getirilmeye çalışılacaktır.

DOĞA-KÜLTÜR-ÇEVRE: YABANIL HAYATIN UYGAR YORUMLARINA FELSEFİ ANTROPOLOJİ AÇISINDAN BİR BAKIŞ

İnsanın, doğadan kendisini ayırarak kültürünü ve sanatı icadı, aynı zamanda doğanın çevre olarak adlandırılması sonucunu da doğurdu. Felsefi antropoloji açısından insanın düşünen, eyleyen ve öngören bir olanaklar varlığı olarak tanımlanması, doğadan çevreye geçişin kültürel dinamiklerinde, insana oldukça yetkin, rasyonel bir alan açmıştır. Yaban olarak doğanın adlandırılması ve bu sınıflandırma ile kültüre konu edilişi de özellikle Batıcıl uygarlaşma hareketinin lokomotifini oluşturmuştur. Özellikle Ernst Cassirer'in doğa-insan ikilemini iki farklı ontolojik kategori olarak gösteren kültür yorumları, Amerika kıtasında karşılığını Henry David Thoreau'nun başkaldıran doğa bilgisi modelinde bulur. Thoreau, Doğu'nun bütüncül doğa anlayışına dahil olan bir kültürden söz ederken, Cassirer aynı yıllarda Avrupa'nın sanayileşme hareketinde, doğadan değil, çevreden yana bir yorum çıkarır. Böylelikle doğa ile kültürün karşıtlığı ilkesi, sembollerle kurulan bir ilkedir. Sembolik formlar felsefesi, bu anlamda Thoreau'nun derin ekoloji hareketinin başlangıcında bulunan düşüncelerinin felsefi dilde ifadesinden fazlasına işaret eder: Kültürün kurulduğu mecra doğa değil, çevredir. Doğa-kültür-çevre ilişkisi, insanın varlık yapısının kurgulanmasında gerek bireysel gerek toplumsal gerekse etik, ideolojik ve estetik imgelemler açısından düşünce tarihinin geçirdiği evrelere, kültürel paradigma inşalarına ve gelecek dünya tasarımına göndermelerde bulunur. Bu bildiride Cassirer ve Thoreau'nun karşılaştırılması analizinden çıkarılacak olan doğa-kültür-çevre karşıtlıkları, eleştirel biçimde ele alınacaktır.

Özdemir, Eren Durmuş

YÜKSEK ÖĞRETİM DÜZEYİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN ÇEVRE EĞİTİMLERİ İLE ÇEVREYE YÖNELİK RİSK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

Bu bildiri, yüksek öğretim düzeyindeki öğrencilerin çevre

konusundaki eğitimleriyle çevreye yönelik risk algıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi için yapılan bir araştırmanın bulgularına dayanmaktadır. Araştırmanın iki hipotezi vardır: Bir, “üniversite öğrencilerinin devam ettikleri bölümler, öğrencilerin çevreye yönelik risk algılarında farklılık yaratmaktadır” (H1); iki, “üniversite öğrencilerinin çevreyle ilgili herhangi bir ders almaları çevreye yönelik risk algılarında farklılık yaratmaktadır” (H2). Araştırmada nitel (“yarı yapılandırılmış” görüşme) ve nicel (soru formu) veri toplama yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma evrenini Akdeniz Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu’nda öğrenim gören 4734 öğrenci oluşturmuştur.

Konuyla ilgili araştırmalarda yönteme ilişkin kısıtlamalar bulunmaktadır. Mevcut yazındaki kısıtlamalardan hareketle, yüksek öğretim düzeyinde çevreye yönelik risk algısını belirleyebilecek özgün bir soru formu geliştirmek, bu araştırmanın alt amacını oluşturmuştur. Çeşitli kuramcılara göre çevre eğitimi, bireyin çevreyle ilgili konularda duyarlılık kazanmasını, çevreyle etkileşimde eleştirel bir yaklaşım geliştirmesini ve gelecek kuşaklara sağlıklı ve temiz bir çevre bırakmasını amaçlamaktadır. Bu kuramcılar, çevre sorunlarının ortadan kaldırılmasının etkin bir çevre eğitime bağlı olduğunu ve bu konuda yüksek öğretim kurumlarına sorumluluklar düştüğünü savunmakta; çevresel riskin, doğaya geriye dönüşü olmayan tehdit yarattığını ve sistematik olarak bu tehditlerle karşı karşıya bulunulduğunu ileri sürmektedir.

Çevresel risklerin yaratacağı sorunlara yüksek öğretim düzeyindeki kişilerin toplumun genelinden daha duyarlı olmaları beklenmektedir. Araştırma sonuçları ile üniversite öğrencilerinin küresel bir mesele olan çevre kavramına yönelik bakış açıları belirlenmiştir ve öğrencilerin risk algılarındaki farklılıkları, var olduğu durumlarda, çevre eğitiminin hassasiyeti ile açıklanacaktır. Bu araştırmanın Türkiye üniversitelerinde ilgili müfredat çalışmaları yapan öğretim üyelerine, önemli görünecek bilgiler ve farklı bakış açıları sunması ümit edilmektedir.

YERELLİK İLE POPÜLERLİK ARASINDA: TÜRKİYE'DEKİ ÇEVRECİ PROTESTO HAREKETLERİ

Son yıllarda tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de çevreci protesto kampanyaları ve hareketlerinde dikkate değer bir artış oldu. Kapitalizmin neoliberal döneminde doğan bu hareketler, doğal çevrenin sermaye birikimi yönünde ticarileştirilmesinin yerel düzlemde yarattığı tahribata, çeşitli biçimlerde itirazlar dile getirdi. Bu bildiri, Türkiye'de çeşitli enerji kaynaklarının ve madenlerin özelleştirilerek sermayenin kullanımına açılması çerçevesinde yürütülen hidroelektrik ve termik santral projelerine ve altın madenciliği faaliyetlerine karşı koyan protesto hareketlerine odaklanıyor. Spesifik olarak, Doğu Karadeniz bölgesindeki hidroelektrik santral karşıtı hareket, Batı Karadeniz bölgesindeki termik santral karşıtı hareket ve Ege ve Güney Marmara bölgelerindeki altın madenciliği karşıtı hareketler incelenmektedir. Bildiride, “doküman analizi” ve “derinlemesine mülakat” yöntemleriyle toplanan ve “çevresel iletişim” yazınından yararlanılarak analiz edilen niteliksel veriler ışığında, ileri sürülen temel argümanlar şunlardır: Çevreci protesto hareketleri söz konusu projelerin doğal çevreye ve yerel yaşama zararlarını vurgulamanın ötesinde, doğanın ve doğal kaynakların metalaştırılmasına itiraz eden bir söylemi dile getirmiş ve spesifik projelerin yanında kamu politikalarını ve bu politikaları şekillendiren siyasi ve ekonomik yapıyı hedefe koyan bu söylemle, yerel toplumsal grupların yanında farklı toplumsal grupların ilgi ve desteğini de mobilize etmişlerdir; ancak, farklı grupları kolektif bir kimlik etrafında birleştirip bütünleştirememiş ve böylece hedefledikleri kamu politikalarına ve siyasi ve ekonomik yapıları meydan okuyabilecek siyasal bir “özne”ye dönüşememişlerdir. Bu durum, çevreci protesto hareketlerinin yerelin ötesinde bir popüler ilgi ve destek görmelerine karşın, yerel bazı projeleri engellemek gibi sınırlı kazanımların ötesine geçememeleri sonucunu doğurmaktadır.

ÇAĞDAŞ MİMARİDE ALTERNATİF ÇÖZÜMLER

Yirminci yüzyıl başından itibaren alışılmışın dışında malzeme ve yöntemlerle inşa edilmiş pek çok yapıya rast gelinmektedir. Var olan çözümleri reddeden, kişilerin hayal gücü ve çabalarına dayanan bu tutuma “Alternatif Mimari” ismi verilmektedir. Alternatif Mimari’yi benimseyenler özellikle Modern Mimari anlayışının yarattığı monoton çevrelere karşı çıkmaktadırlar. Söz konusu davranışı temsil edenlerin büyük bir kısmı mimardır. Ancak, zaman zaman çok değişik mesleklerden gelen kişilerin de böylesine bir çabanın içine girdikleri görülmektedir.

Alternatif Mimari uygulayıcıları temel tutumları bakımından ikiye ayrılmaktadır. Birinci grubun amacı, başkasınıninkine benzemeyen tek defaya özgül bir yapıya sahip olmaktır. Başka bir deyişle burada estetik kaygılar ön plana çıkmakta, çevreyle etkileşim ikinci planda kalmaktadır. Diğer grup ise, olaya alternatif teknolojileri bulma yönünden bakmaktadır. Sürdürülebilir mimari, ekonomik olma, atık malzemenin geri dönüşümünü sağlama, ısı kontrolü veya kolayca çok sayıda yapılabilecek sistemleri geliştirme gibi daha teknik, ve çevre ile daha bağlantılı konulara eğilmektedir. Bildiride, değişik tutumlardan kaynaklanan ve kültür-çevre ilişkisini farklı derecelerde ilgilendiren bu iki Alternatif Mimarlık anlayışı, ayrı ayrı ele alınacaktır.

Özmen, Şule Yüksel

“YAVAŞ HAREKETİ”: ÇEVREDEN KÜLTÜRE HAYATIN HER ALANINDA KÜRESELLEŞMEYE BAŞKALDIRI

Küreselleşme insanları daha çok çalışmaya, daha hızlı yaşamaya, daha çok üretmeye ve daha çok tüketmeye zorlamaktadır. Bu hızlı akış, hem çevrenin bozulmasına neden olmakta hem de insanların geçmişten bugüne getirdiği toplumsallaşma ve yaşamsal birikimlerini renklendiren kültürel unsurların yerini sıradan aynılaştırmış unsurlara bırakmasına neden olmaktadır. Son yıllarda

karşımıza çıkan “Yavaş Hareketi” hızlı modern hayatı eleştiren, yeme içme biçimi, ekonomik hayat, trafik, gazetecilik ve moda kadar hız ve modern tüketim kalıplarını dönüştürecek bir kültürel değişimi savunmaktadır. Hız ve küresel piyasalara karşı bir meydan okuma olan “Yavaş Hareketi” özellikle yavaş yemek, yavaş şehir ve yavaş trafik olarak üç konuya odaklanmıştır. Bu üç faktöre son yıllarda yavaş moda ve yavaş gazetecilik kavramarı da eklenmiştir. Bildiride, “Yavaş Hareketi”nin tarihsel süreci ile Türkiye’deki göstergeleri ve uygulamaları aktarılacak; hareketin çıkış noktası olan küreselleşmeye karşı yerel kültürel unsurlara sahip çıkılması ve desteklenmesi, çevrenin korunması ve sürdürülebilir çevre politikalarının uygulanmasına yönelik çalışmalar ortaya konulacaktır. “Yavaş Hareketi”nin odaklandığı yavaş yemek, yavaş şehir gibi konuların akademik dünyada ve gündelik yaşamda ne gibi karşılıklar bulduğu da tartışılarak irdelenecektir.

Özsoy, Seda

ÇEVRE SORUNLARINA ÇEVRE ETİĞİ VE EKOLOJİ FELSEFESİ PERSPEKTİFİNDEN BAKMAK

On altıncı yüzyılda başlayıp, Latince ifade edersem, “*vita contemplativa*”dan (tefekkür yaşamından) “*vita activa*”ya (faal yaşama); “*theoria*”dan (kuramdan) “*praxis*”e (eyleme) geçişi temsil eden Bilimsel Devrim, bütün bilgilerin insana yararlı olmak ve yeryüzünde “*regnum humanum*”u (insanoğlunun saltanatını) sağlamak için var olduğu argümanı üzerine temellenmiştir. “Bilgi, güçtür” şiarından hareketle ilerleyen bilim aracılığıyla insanın doğa üzerinde tahakküm kurmasını olanaklı kılmaya çalışan bu yaklaşım tarzı, büyük ölçüde insan etkinlikleri dolayısıyla oluşan çevresel tahribatı ve kitlesel yokoluşları da beraberinde getirmiştir. Özellikle son yıllarda hava, su ve toprakta gözlemlenen kirlilik ile bitki ve hayvan türlerinin yok olmaya başlaması, bu olaylara bakışın, çevre etiği ve ekoloji felsefesi çerçevesinde yeniden yorumlanmasını zorunlu kılmaktadır.

Bunların yanı sıra ortaya çıkan diğer bir sorun da, mülkiyet ilişkilerine ve değişen iktisadi koşullara dayalı olarak, birer rant

unsuru şeklinde algılanan kaynakların dağılımına ilişkindir. Kâr elde etme hırsıyla harekete geçen kuruluşların yarattığı tahribatın yanında, özellikle su gibi yaşamsal önemi haiz bir kaynağın, ticari bir meta gibi piyasada işlem göreceğe hale getirilmesi, sosyal adaletle ilişkin soru ve sorunları gündeme getirmektedir. Oysa ki insanlar ile doğal çevre arasındaki ilişkilerin ahlaki boyutunu inceleyen çevre etiği dolanımında, insanların, kendilerinin dışındaki “şey”ler karşısında da ahlaki sorumlulukları olduğu konusunda farkındalık yaratmak gerekmektedir. Bu doğrultuda, çevreye verilen zararın yükü nasıl karşılanacak? Yararların ve zararların eşit dağılımı sağlanabilecek mi? Çevrenin korunması için önerilen politikalara işlerlik kazandırmanın yolları nelerdir? Sosyal adaletin tesis edilmesinin olanakları nasıl genişletilir? gibi soruların yanıtları, çevre etiği ve ekoloji felsefesi aracılığıyla yaşananları yeniden değerlendirmeye tâbi tutarak, ortaya konulabilir.

Parlak, Zafer

TÜKETİMCİLİK, YEŞİLE BOYAMA VE YEŞİL OKURYAZARLIK

Açgözlülük, israf ve sınırsız tüketim anlamına gelen tüketimcilik, çevrecilik ve doğa ile özdeşleşen yeşilin tam zıddını oluşturan bir kavramdır. Çevre bilincinin yükselişi ve çevreci yaklaşımların gelişmesi karşısında yavaşlamak zorunda kalsa da, tüketim çılgınlığı günümüzde çeşitli aldatma ve göz boyama yöntemleriyle sürdürülmektedir. Bunlardan en çok kullanılanı, “yeşile boyama”dır. Bu yöntemin temelinde kişi, grup, şirket ve ürünlerin, temelsiz ve hak etmedikleri şekilde çevreci ve doğa dostu bir kılıfa sokulup sunulmaları ve çevre duyarlılığı olan kişilerin, vicdanları rahat bir şekilde, bu kişi ya da kurumlardan mal/hizmet almayı sürdürmeleri ve tüketim toplumunda kalmalarının sağlanması yatar. Açgözlü kapitalizm ve tüketim çılgınlığının hizmetindeki “yeşile boyama,” şimdiye dek elde edilen küçük çevreci kazanımların ve zaferlerin altını oyan çok tehlikeli ve sinsi bir silahtır. “Yeşile boyama,” tüketimciliğin yeni bir küresel din olarak pazarlanma sürecini yavaşlatma çabalarını engellemekte, yanıltıcı ifadeler kullanarak insanları vicdanları rahat bir şekilde tüketmeye yöneltmektedir. Daha da önemlisi, var olmayı tüketebilme gücüyle

eş anlamlı olarak göstermekte ve insanlara yepyeni bir küresel dinin amentüsünü dayatmaktadır: “Tüketiyorum, öyleyse varım.” Kontrol altına alınmadığı takdirde, “yeşile boyama” aslında “yeşil” olmayanın reklamını yapmaya devam edecek ve çevre bilincine sahip tüketicileri düş kırıklığına uğratacak; böylelikle de, çevreciliğe samimi bir şekilde inananlara ve yeşil harekete büyük bir darbe vuracaktır.

Bu bildiri, ana akım medya, ilanlar ve reklamlarda sıkça kullanılan “yeşile boyama” söylem, yöntem ve araçlarını ele alacaktır. Ayrıca, doğa dostu olmayanın nasıl doğa dostu kılıfıyla pazarlandığına dikkat çekecek, katılımcıların bu konuda bilinçlenmelerine katkıda bulunmaya çalışacaktır. Sunum sırasında “yeşile boyama” örnekleri içeren görseller kullanılacak ve yeşil okuryazarlıkla ilgili önerilerde bulunulacaktır.

Rasuly-Palczek, Gabriela

MIGRATION AND ENVIRONMENT: A CASE STUDY FROM WESTERN ANATOLIA

This presentation aims to highlight the impact of migration on the environment of a rural community in the province of Bursa. Based on extensive field studies conducted in the mid-1970's and early 1980's, as well as re-studies undertaken in 2012 and 2013, my data allow comparisons of the economic, social and cultural importance of the village environment, and of people's perceptions of their environment. While the community's environment constituted an important source of livelihood and was perceived as a place of backwardness in the past, it is now seen—due to the large-scale migration of its former villagers—as a location for recreation or retirement.

This shift in the importance and perception of the environment is not visible either in the manner the environment is used, or in the manner it is accessed (e.g. changes in gendered spaces and increase in general mobility due to wide scale ownership of cars) and talked about.

İNSAN, KÜLTÜR VE ÇEVRE İLİŞKİSİ ÜZERİNE FELSEFİ BİR İNCELEME

İnsan, toplum halinde bir kültür çevresinde yaşayan, düşünme ve konuşma yeteneği olan, üç boyutlu bir zaman algısında yaşayan, eylemlerinden sorumlu, evreni bütün olarak kavrayabilen bir canlıdır. Kültürün temel kaynağı da insandır. Kültür örüntüsünü oluşturan her düşünce, her olgu, her olay insan tarafından üretilmiştir. İnsan üretimi kültür, bir toplumun gelenek, görenek, inanış, düşünce, bilim, sanat, çevre vb. gibi etkinliklerinin birikimiyle ortaya çıkan, toplumlara göre değişen ve gelecek kuşaklara aktarılan özel bir mirastır. Bu özel miras, gelenek ve görenek, dil ve metin, devlet ve politika, ordu ve savaş, hukuk ve ahlak, bilim ve teknik, eğitim ve ekonomi, çevre ve yaşam vb. insan ürünü olan her şeyi kapsamaktadır. Dolayısıyla kültür, insanın yaşamı boyunca eğitim yoluyla edindiği birikim ve davranış biçiminden, yetenekleriyle ortaya koyduğu ürün ve yapıtlara kadar geniş bir alana yayılmaktadır. Toplumlar, içinde bulundukları coğrafi çevreye göre zamanla kendi özgün kültürlerini meydana getirmişlerdir. 18. yüzyılın ikinci yarısından itibaren tüm dünyaya yayılmaya başlayan sanayileşme süreci insan, toplum, kültür ve çevre üzerindeki doğrudan ya da dolaylı etkisiyle köklü dönüşümlere yol açmıştır. İnsanın değişen, dönüşen dünyada oluşan yeni kültürler temelinde parçası olduğu çevreye karşı algısı da değişmeye başlamıştır. Bu değişim insanı atalarından kalan çevresel mirası koruyamama, kökleri olan çevreden koparılma, sunulan yapay çevrelere tutunma ve kaybolma tehlikesini ortaya çıkarmıştır. Bu kabullere dayanılarak sunulacak olan bildiri, kültür ve çevre etkileşimini sorgulayacaktır.

REPRESENTING ENVIRONMENTAL AND SOCIAL ISSUES IN BUSINESSES: THE ROLE OF CSR MANAGERS IN DOING GOOD FOR ENVIRONMENT AND SOCIETY

Business organizations are increasingly involved with environmental and societal issues. In Turkey, the American conception of Corporate Social Responsibility (CSR) and sustainability almost contradicts the post-Ottoman foundational philanthropic caring. The two concepts respond to different ideologies, and are represented by distinct people. In driving forward a certain notion of caring, the work of CSR managers is the personalized backbone of businesses' engagement with society and environment. To push forward CSR, they make use of their affiliation to environmental and civil society groups outside their businesses. In this paper, I discuss the role of CSR practitioners as “moral missionaries” who, in order to do their job, cross-cut between the seemingly different institutional contexts of modern society (e.g. economy, politics, society). Looking at the boundary work in everyday CSR practices, I apply identity theories from ethnicity studies—“belonging” and “othering”—to analyze the constitution of the different groups, as well as power relations within the collaboration of the so-called multi-stakeholder collaborations. The data is drawn from my ongoing ethnographic PhD project within a major business corporation in Turkey which is operating in a particularly contested and criticized business sector.

Topcu, Türkan

BİLGE KARASU ANLATISINDA SU VE KADIN: EKOFEMİNİST BİR ÇÖZÜMLEME

Bilge Karasu anlatısında kadın suyla eşdeğer tutulur. Bu anlatılarda su, doğumu çağrıştırdığı gibi doğayı da çağrıştırır; kadın/su/doğa kavramları anlatıların hemen hemen hepsinde doğumu ve ölümü akla getirir. Karasu anlatısında ölüm ve doğum birbirine zıt iki kavram değildir. Doğuşu Asya felsefesinin *yin yang*

yaklaşımının temelini oluşturduğu gibi bu iki kavram birbirine dönüşen, içlerinde birbirlerini barındıran iki kavramdır. Doğum ve ölüm bu anlatılarda doğa ve kadında karşılığını bulur. Kadın doğa gibi doğurgandır: Çocuğunu doğa gibi ölüme doğurur. Ayrıca en ufak bir yanlış affetmeyen doğa gibi Karasu'nun kadın karakterleri de affedici değildir.

Suyun/doğanın kadınla özdeşleştirilmesi nadir rastlanan bir durum değildir. Medeniyetlerin yaradılış mitlerinden mitolojilere kadar geçmişten günümüze uzanan pek çok anlatıda bu özdeşleştirmeyle karşılaşırız. “Tabiat Ana” temsili, doğayı ve kadını mı yüceltir, yoksa bu ikisine tahakküm kurma çabasındaki kültürü ve erkeği mi? Bu soruyu ele alan bildiride, Bilge Karasu'nun anlatıları “Ekofeminizm” adlı eleştiri kuramı bağlamında değerlendirilecektir. Kadının doğayla, erkeğinse kültürle özdeşleştirilmesi sonucu kültürün ve erkeğin, kadın ve doğa üzerinde tahakküm kurduğunu ileri süren Ekofeminizm, söylemde var olagelen bu ikiliklerin ortadan kalkmasını amaçlamaktadır. Bilge Karasu metinleri bu yaklaşımla incelenmeye uygundur. Çünkü bu metinlerde doğum ve ölüm, kadın ve erkek birbirinin karşıtı değildir belki; ama su ve doğa her zaman kadını çağırıştırır ve kadın/doğa her zaman ürkütücüdür. Doğanın üzerinde tahakküm kuramayan bir insanın ve doğurganlığıyla “büyüleyen” kadının karşısında “aç” olan erkeğin korkusudur bu.

Üçok, Deniz

KENTSEL PERMAKÜLTÜR; KENTLER SÜRDÜRÜLEBİLİR VE KENTLİLER ÇEVRECİ OLABİLİR Mİ?

Permakültür, doğal ekosistemlerdeki çeşitlilik, süreklilik ve dirençle sahip, tarımsal olarak bereketli düzenlerin bilinçli tasarımı ve bakımındır. İnsanların bulundukları coğrafyayla uyumlu sistemler kurarak gıda, enerji, barınak ve diğer tüm maddi-manevi ihtiyaçlarını sürdürülebilir bir biçimde elde etmelerini amaçlar. Bu bildiride permakültürün ardındaki felsefenin üzerinde durulacaktır. Permakültürün, doğayla işbirliği içinde çalışan ve sistem işlevlerini gözeterek evrimine olanak sağlayan düzenler kurmak olduğu

görüşünden hareketle, üç etik ilkesi üzerinde durulacaktır: 1) dünyaya özen, 2) insana özen ve 3) ihtiyaçların “asgari”ye indirilerek, artan enerjinin ilk iki ilkeye vakfedilmesi. Permakültür ilkelerinin her yerde, her iklimde ve her ölçekte işlediği, bütün bir köy, arazi veya site ölçeğinden, kent mahalleleri, küçük bahçeler veya balkonlara kadar uygulanabilirliği tartışılacaktır.

Yerli, Özgür

AÇIK VE YEŞİL ALANLARIN KENT KÜLTÜR VE KİMLİĞİNE KATKILARI: DÜZCE KENTİ ÖRNEĞİ

Kentlerin “kimlik”lerini, kültürel olduğu gibi doğal faktörler de oluşturur. Doğal faktörler arasında sayılacak açık ve yeşil alanlar, kentlerin ve kentlilerin nefes alma organlarıdır. Kentlerde sağlıklı çevreler ve yaşama ortamlarının oluşturulması, çevresel kalitenin arttırılması, kente ekonomik ve estetik değerler katılması, yerleşim birimleri arasında tampon bölge oluşturulması, kentlerin fiziksel dengesinin kurulması ve mekânsal sürekliliğinin sağlanması gibi pek çok işlev, açık ve yeşil alanlar sayesinde gerçekleştirilebilmektedir. Açık ve yeşil alanların niteliksel olduğu gibi niceliksel durumu da bir kent için önem arz etmektedir. Bildirinin dayandığı çalışmanın araştırma alanı olarak seçilen Düzce, 1999 depremlerinden önce *bir* (tek) merkezi olan bir kent iken, deprem sonrasında yeni yapılan konut bölgeleriyle “iki merkezli” bir kent haline gelmiştir. Bu bildiride Düzce kentinin deprem sonrasında bugüne kadar geçen yeniden yapılanma süreci içerisinde açık ve yeşil alan sistemleri ve bunları meydana getiren unsurların durumu incelenmiş, eski ve yeni kent merkezi arasındaki farklar ortaya konulmuş, öneriler geliştirilmiştir.

Yerli, Özgür

BİR KÜLTÜR SORUNU: VANDALİZM

Vandallık veya akım olarak *vandalizm*, bilerek ve isteyerek, kişiye ya da kamuya ait bir mala, araca ya da ürüne zarar verme eylemi

olarak tanımlanabilmektedir. Çevre açısından ele alındığında vandalizmin günlük yaşamdaki pratik yansımaları sıklıkla karşımıza çıkmaktadır: Bir ağacın gövdesine ya da parktaki bankın üzerine kazınmış isimler, kırılmış aydınlatma elemanları, duvarlardaki yazılar, kullanılamaz haldeki umumi tuvaletler gibi. Bu bildiride vandalizm sorununun gözlendiği alanlar irdelenmiş ve bunlara ilişkin örnekler verilmiştir. Vandalizm sorunu çevre, yer bağlılığı, aidiyet, sahiplenme kavramları ile ilişkilendirilmiş, çözüm önerileri sunulmuştur.

Yılmaz, Nihat

YOKSULLUĞUN NEDENİ VE SONUCU OLARAK İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

İklim değişikliği konusu giderek daha önemli hale geliyor. Bildiri, iklim değişikliği ile yoksulluk arasındaki ilişkiyi irdelemekte, yoksulluğun iklim değişikliğine etkisi ile iklim değişikliğinin yoksulluk üzerindeki etkisine değinmektedir. Bildiride zenginlik de, iklim değişikliğine yol açan önemli bir faktör olarak dikkate alınacaktır. Zira, hem ülkelerin zenginliğe ulaşma amacı iklim değişikliğini olumsuz yönde etkilemekte (örneğin Çin, Hindistan ve diğer gelişmekte olan ülkelerin çevreye ve iklim değişikliğine olumsuz etkileri giderek artmakta), hem de zengin ülkeler çevre kirliliğine en fazla yolaçmaktadır. Dolayısıyla, iklim değişikliği ve yoksulluk/ varsıllık gibi gelecekte dünyayı tehdit edebilecek iki önemli meselenin nasıl çözüleceği, tartışmalı olan önemli sorunlardır. Özetle, bir yandan zenginliğe ulaşma hırsı, öte yandan ise yoksulluk ve iklim değişikliği birer sorun olarak ortadadır. Bildiride bunlar tartışılarak bunların çözüm yollarının neler olabileceği üzerinde durulacaktır.

THE ECOLOGICAL CONNECTION AND THE REDEFINITION OF LAZ IDENTITY

The Laz movement in Turkey developed in the early 1990's, mainly by "cultural entrepreneurs" and artists working for the preservation, revitalization, and rediscovery of the Laz language, oral traditions, and music. These entrepreneurs and artists also aimed at, through their work, reassessing Laz identity against strong, widespread negative stereotypes. The re-creation of a positive ethnic identity also occurred at a time of growing ecological mobilizations in Turkey in general, and in the Black Sea area in particular. The reconstruction of Laz identity embraced an ecological dimension as well, and stressed the strong connection between the Laz people and their environment. Based on a field study, this paper will explore the makings of this connection, and the way this connection affects the local society and its struggles. It will focus on an NGO which organizes, in Istanbul and in the Rize province, activities that are both cultural and ecological.

The paper will first focus on the way the ecological connection is progressively made by the "actor"s in question, and also on the way they define both their identities and their activities. It will also explore the "contingency" of this connection; indeed the ecological framing may also come from random encounters or constraints due to funding or taboos, for example on ethnicity. Finally, the paper will explore the ways in which the NGO and their members may affect local struggles, conceptions of identity and environment during their engagement with the local residents and their struggles.

SEMPOZYUMA KATILANLAR

Adların sonundaki sayı, ilgili oturumun sayısıdır. GO = Genel Oturum

Özge Aksoy (Başkent Üniversitesi) <oaksoy@baskent.edu.tr>, **6**

Zeynep Aktüre (İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü)

<zeynepakture@iyte.edu.tr>, **2, 5**

Leyla Çınar Algül (Doğu Akdeniz Üniversitesi)

<cinarleyla@gmail.com>, **10**

Esra Almas (Haliç Üniversitesi) <esra.almas@gmail.com>, **6**

Kumru Arapkirlioglu (Bilkent Üniversitesi) <kumru@bilkent.edu.tr>,

10

Bülent Ayberk (Kocaeli Üniversitesi) <bulent.ayberk@yandex.com>,

9

Nihan Aytekin (Celal Bayar Üniversitesi)

<nihanaytekin@yahoo.com>, **11**

Murat Balamir (ODTÜ) <murat.balamir@gmail.com>, **GO3, 10**

Gönül Bakay (Bahçeşehir Üniversitesi) <gonulbakay@gmail.com>,

GO2, 6

Damla Barlak (Ankara Üniversitesi) <damla_barlak@hotmail.com>,

11

Belma Baskett (Michigan Devlet Üniversitesi)

<belma.baskett@gmail.com>, **GO4**

Deniz Baykan (Bilkent Üniversitesi) <altay@bilkent.edu.tr>, **2, 10**

Cihan Baysal (İstanbul Kent Savunması)

<cihanbaysal@hotmail.com>, **7**

Filiz Başbaydar Belli (Bitlis Eren Üniversitesi) <bafiliz@gmail.com>,

2

Vedat Evren Belli (Bitlis Eren Üniversitesi)

<evrenbelli@googlemail.com>, **2**

Özge Burkut (Yeditepe Üniversitesi) <ozgeburgut@gmail.com>, **5**

Betül Coşkun (Batman Üniversitesi) <betulcoskun_@hotmail.com>,
13

Çağdaş Dedeoğlu (İstanbul Üniversitesi) <ataydede@gmail.com>, **9**

Hülya Doğan (Bartın Üniversitesi) <hulyadogan@bartin.edu.tr>, **3**

Betül Duman (Yıldız Teknik Üniversitesi)

<betulduman@hotmail.com>, **7**

Kenan Duman (Plato Meslek Yüksek Okulu)

<kenanduman@plato.edu.tr>, **14**

Nehir Durna (Ankara Üniversitesi) <nehirozag@gmail.com>, **9**

Tezcan Durna (Ankara Üniversitesi) <tezcandurna@gmail.com>, **14**

Seda Yurtcanlı Duymaz (İstanbul Üniversitesi)

<seda.yurtcanli@istanbul.edu.tr>, **12**

Ayşen Eren (Boğaziçi Üniversitesi) <aysen.eren@boun.edu.tr>, **3**

Tahire Erman (Bilkent Üniversitesi) <tahire@bilkent.edu.tr>, **7**

Zuhal Güler (Abant İzzet Baysal Üniversitesi)

<zuhalguler69@hotmail.com>, **13**

Çimen Günay-Erkol (Özyeğin Üniversitesi)

<cimen.gunay@ozyegin.edu.tr>, **3, 6**

Ülkü Güney (Abant İzzet Baysal Üniversitesi)

<guney.ulku@gmail.com>, **14**

Akile Gürsoy (KAD) <gursoyakile@gmail.com>, **8**

Gizem İdrisoğlu (Yeditepe Üniversitesi) <gizemidrisoglu@gmail.com>,
8

Emine O. İncirlioğlu (KAD) <eoincirlioglu@gmail.com>, **G01**

Hilal Yakut İpekoğlu (Süleyman Demirel Üniversitesi)

<hilalyakut@yahoo.com>

Zeynep Kantarcı (Muş Alparslan Üniversitesi)
<zeynepkantarcı@mynet.com>, **2**

Abdullah Karataş (Niğde Üniversitesi)
<abdullahkaratas3@gmail.com>, **13**

Onur Kaya (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi)
<onurkaya@mehmetakif.edu.tr>, **11**

Adem Koç (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)
<ademkoc@ogu.edu.tr>, **5**

Sevinç Koçak (Yeni Yüzyıl Üniversitesi)
<sevinc_kocak@hotmail.com>, **14**

Şulan Kolatan (Pratt Institute) <kolatan@kolmacllc.com>, **4**

H. Alper Maral (Yıldız Teknik Üniversitesi)
<alpermaral@yahoo.com>, **1, 14**

Yakup Ş. Okumuşoğlu (Avukat) <avok70@gmail.com>, **7**

Güncel Önkol (Edirne Üniversitesi) <guncelo@gmail.com>, **1, G03**

Ufuk Özdağ (Hacettepe Üniversitesi) <ozdag@hacettepe.edu.tr>,
G02, 9

Eren Durmuş Özdemir (Akdeniz Üniversitesi)
<edurmus@akdeniz.edu.tr>, **13**

Hayriye Özen (Atılım Üniversitesi) <hayriye.ozen@atilim.edu.tr>, **12**

Filiz Özer (İTÜ) <filozer@gmail.com>, **10, G04**

Şule Yüksel Özmen (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
<suleyozturk@gmail.com>, **12**

Seda Özsoy (Gümüşhane Üniversitesi) <sedazsy@yahoo.com.tr>, **1**

Zafer Parlak (İzmir Üniversitesi) <zafer.parlak@izmir.edu.tr>, **4, 13**

İkbal Polat (Kadıköy Belediyesi) <ikbal.polat@kadikoy.bel.tr>, **7**

Gönül Pultar (KAD) <gpultar@kulturad.org>, **G05**

Gabriele Rasuly-Paleczek (University of Vienna)
<gabriele.rasuly@univie.ac.at>, **4**,

Serdar Saygılı (Atatürk Üniversitesi) <serdar.saygili@mynet.com>, **1**

Deniz Seebacher (Mindset Intercultural Projects)
<deniz@vereinmindset.org>, **4**

Büşra Şahin (Ege Üniversitesi) <busrashahin@gmail.com>

Türkan Topcu (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
<turkanduran86@gmail.com>, **11**

Mete Turan (Roger Williams Üniversitesi) <metehturan@gmail.com>,
GO1, 12

Nilgün Turan (Wentworth Institute of Technology)
<turan.nilgun@gmail.com>

Asuman Türkün (Yıldız Teknik Üniversitesi)
<asu.turkun@gmail.com>, **7**

Buket Uzuner (Yazar) <uzunerbuket@gmail.com>, **11**

Deniz Üçok (Permablitz İstanbul) <denizucok@gmail.com>, **9**

Özgür Yerli (Düzce Üniversitesi) <ozguryerli@gmail.com>, **5, 10**

Nihat Yılmaz (Siegen Üniversitesi) <nihatts@hotmail.de>, **12**

Clemence Scalbert Yücel (Institut Français d'Études Anatoliennes)
<clemence.scalbert-yucel@ifea-istanbul.net>, **4**